

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

În multe colțuri ale lumii...

În multe colțuri ale lumii, oamenii sovietici ajută unor popoare care în ultimii ani au scaturat odiosul jug colonial să-și făurească o industrie proprie, să aducă la viață pământuri sortite odinioară veșniciei secete, să învingă bolile.

Nu de mult „Izvestia” a publicat o extrem de bogată și interesantă pagină consacrată muncii devotate și pline de abnegație a specialiștilor sovietici în aceste țări. „Cu inimă bună, cu sufletul deschis” se intitulează pagina „Izvestiei”. Și, într-adevăr, din fiecare rând al ei se desprinde un puternic suflu umanist, o căldură și o dragoste fără precupețire pentru popoarele cărora oamenii sovietici le acordă ajutor.

Cu emoție citim scrisorile simple, fără emfază, trimise de inginerul Alexandr Nikolski de pe șantierul uriașului combinat siderurgic ridicat cu sprijinul Uniunii Sovietice la Bhilai, în India îndepărtată. Iată câteva rânduri din scrisoarea datată 22 iunie 1959: „Uzina noastră lucrează bine – mai bine decât cea germană și decât cea engleză... Acum munca este, firește, mai ușoară decât în urmă cu nouă luni. Indienii au învățat multe, se descurcă ușor cu aparatele”.

Impresionante sînt și paginile din jurnalul lui Anatoli Vasilev, unul din specialiștii sovietici care ajută lemenului să construiască un port comercial în regiunea orașului maritim Hodeida. Desprindem din jurnal această însemnare:

„Pe un remorcher a izbucnit dintr-o dată un incendiu. Cei dintii care au zărit catastrofa au fost inginerii Feodorov și Grigoriev și doi iemeniți, șeful unei brigăzi de montori, Ali Saleb și muncitorul Ahmet Iaharik. Fără să stea pe gânduri, ei s-au aruncat în apă îndreptându-se spre remorcherul în flăcări. Remorcherul era ancorat la cinci metri de țărm. În fiecare clipă putea să se producă o explozie deoarece pe bordul său se afla un mare butoi cu benzină.

Imediat s-au aruncat în apă și brigăzile de muncitori iemeniți. Și iată că pe mare s-a alcătuit un soi de pod viu care transmitea spre remorcher nisip de pe mal. Incendiul a fost lichidat”.

Parcă vezi – în spatele acestor rânduri de un potos simplu, reținut – încordarea supraomenească cu care cei doi ingineri sovietici, împreună cu muncitorii de sub conducerea lor, au luptat pentru salvarea de incendiu a unui vas care aparținea altei țări.

În aceeași pagină, medicul armean A. Zakarian povestește despre „djibad” – războiul pe care l-a desfășurat în Irak un grup de medici sovietici împotriva variolei. Timp de șase luni, medicii veniți din Țara Socialismului au curețat de la un capăt la altul orașele și satele Irakului, pînă în cele mai îndepărtate cătune de munte, tăcînd vaccinuri antivariolice unui număr de șase milioane de oameni din întreaga populație de șapte milioane a țării. Simțămîntelor întregului popor irakian le-a dat glas Noman Djilil, directorul unei modeste școli sătești: „Medicii sovietici fac o muncă extrem de umană. Iar noi, irakienii, vă sintem cu toții recunoscători pentru ajutorul vostru frățesc, pentru copiii noștri salvați”.

Oamenii sovietici ajută aceste popoare nu numai să distrugă microbii unor boli nimicitoare sau să pună în valoare bogății pe care odinioară le jefuiau colonialiștii, ci și să-și cunoască și să-și valorifice tezaurul artei naționale. Compozitorul turkmen Veli Ahmedov a cheltuit multă energie și talent pentru a culege și prelucra melodii ale poporului afgan. În prelucrarea lui Ahmedov, aceste melodii au intrat în repertoriul unor cîntăreți de seamă din Uniunea Sovietică, pășind astfel pe drumul unei răspîndiri cum n-a cunoscut niciodată muzica și, în general, arta acestui mic dar inezestrat popor asiatic.

„Și s-ar putea înșira încă multe din exemplele pe care le oferă din belșug interesanta pagină a „Izvestiei”. Toate – cu același sens profund umanist, toate – pătrunse de aceeași dragoste frățescă pentru popoarele lumii. În fiecare rând al acestei pagini auzi bătăile unei inimi calde și generoase – inimă de prieten, inimă de frate.

Tiberiu Mitofu

Konstantin Sobolev, pilot de cinci ori „milionar” (în kilometri)

Anul XVI
18 noiembrie 1960
12 PAGINI,
1 LEU

46
(818)

L. N. TOLSTOI — Cincizeci de ani de la moartea lui

Tolstoi în cîteva linii „Ca un demiurg...”

de Geo Șerban

Armonii desăvîrșite

de Paul Granea

Iasnaia Poliana — Zona liniștei

de Simona Drăghici

Primele traduceri românești

de Tatiana Nicolescu

(pag. 5-a)

(pag. 6-7)

CITIȚI
ÎN ACEST
NUMĂR

Ascultându-l cândva pe Leonov...

de MARCEL BRESLAȘU

Am avut, firește, și eu prilejul să mă întâlnesc adesea cu mulți colegi, scriitorii sovietici, fie călătorind eu în minunata lor patrie, fie vizitându-ne ei țara, atât în împrejurări oficiale — congrese, festivaluri, centenare — cât, mai ales, în prietenești schimburi de experiență.

Dar oriunde te-ar întâmpina, la Moscova ori la filialele Uniunii Scriitorilor de la Leningrad, Kiev, Tașkent sau Chișinău, fiecare dintre ei — și toți laolaltă — au o trăsătură comună: pasiunea profesională, atașamentul față de indeletnicirea lor, preocuparea — avîntată pînă la tonul polemic — de problemele literare, de cele așa zis eterne ca și de cele ale șantierului beletristic actual...

Vreau însă, cu voia dumneavoastră, să vă vorbesc despre scriitorii sovietici în activitatea lor obștească. Nu încap îndoielă că înția și cea mai eficientă acțiune pe tărîm obștesc a oricărui scriitor rămîne scrisul său, opera pe care o dăruie patriei și lumii. Dar mi-a fost dat să urmăresc de aproape — încă de la începuturile ei — mișcarea Partizanilor Păcii, — în care, la rînd cu toți cetățenii marii țări socialiste, scriitorii au jucat și joacă un rol dintre cele mai însemnate, ca exponenți străluciți ai simțimentelor colective, ca făuritori și purtători de cuvînt ai umanismului comunist. Da! Atunci cînd îi ascuți și îi vezi la tribuna congreselor internaționale își poți da seama ce înseamnă cu adevărat un artist-cetățean: regăsești și recunoști acea pasiune de care vorbeam, investirea totală și vibrantă, tonul polemic pînă la pamfletul cel mai virulent în problemele păcii, ale prieteniei dintre popoare, mîndria de a fi cetățeni sovietici — și modestia personală a celor mai celebri dintre ei: Șolohov, Leonov, Ehrenburg, Tihonov sau Korneiciuk...

Poate pentru că dădeam înția oară ochii cu ei, mi-a rămas adînc gravată în memorie delegația sovietică la înțliul Congres Mondial al Intelectualilor, ținut la Wrocław în august 1948. Din ea făceau parte, printre alte personalități ale culturii și științei sovietice, Fadeev, Șolohov, Ehrenburg, Leonov, Zaslavski, Tursun Zade, Vurgun Samed și Korneiciuk, ul'umul — astăzi — unul dintre vicepreședinții Prezidiului Consiliului Mondial al Păcii.

În orașul polonez, distrus aproape în întregime în vremea războiului, rămăsese ca prin minune în picioare și puțin vătămată, o imensă hală de expoziții, susținută pe stîlpi și arcade înalte de beton, fără nici o podoabă. Prin ferestrele largi, cu carouri ca acelea de fabrică ne asalta — odată cu lumina puternică a soarelui de vară — viziunea înfricoșătoare a ruinelor calcinate, horbote negre care se succedau pînă departe, în cîmpia sileziană.

Țineam acolo mitingul după închiderea congresului. Prezida marele romancier danez Martin Andersen Nexø o adunare la

care, mai șezînd, mai în picioare, mai călărâji pe coloane și traverse, participau douăsprezece mii de oameni. I-a dat cuvîntul lui Leonid Leonov. Nu vorbise în vremea lucrărilor Congresului și dacă-l văzusem printre ceilalți sovietici, îl luasem pe acest tinerel svelt, cu înălțare de sportiv și întotdeauna ascuns, modest, în spatele cui-

va, drept vreun tîlmaci — ori gazetar — reporter! Dar la tribună, acolo unde venea ca om sovietic să aducă mesajul ce-

lei mai înaintate orînduirii pe care a cunoscut-o istoria, mi-a apărut — așa cum este și în cărțile lui — energic dar fără duritate, plin de patos, dar și de duioșie, convins și convingător, cu o uriașă capacitate de evocare, de găsire a amănuntului caracteristic, a cuvîntului pregnant, a ritmului adecvat. Figura, cu lipul ei leonin, cu pomeții reliefați, cu fruntea înaltă peste care cădeau șuvițele neastîmpărate ale părului bogat — ușor albit pe temple... Totul, și trăsăturile feții de o mare mobilitate, și mîinile frumoase cu gestica expresivă — dar mai ales glasul cu inflexiuni calde, urmărind parcă o melodie lăuntrică — subliniau, marcau fiecare vorbă, fiecare irază...

„Am venit aici — spunea Leonov — ca să ne apărăm viitorul — nu templele și observatoriile, nici spitalele și universitățile, care pînă la urmă renasc din cenușă încă mai frumoase și mai impunătoare decît înainte — ci copiii. Și nu numai trupurile fără apărare ale acestor prichindei de cinci ani care nici n-au avut vreme să strige „mamă, mi-e frică” înainte de a răsună porunca atomistului de peste ocean, ci și pasărea măiastră a credinței lor în adevăr, în măreția umană și în bărbăteasca vitejie a părinților lor”.

Și a continuat: „Iată așadar că este vorba de ceea ce e esențial: copiii. Istoria ne va ierta, pe noi, oamenii sovietici că vorbim despre ei cu atîta dîrzenie, atîț de tare și uneori cu asprime”.

Așa vorbea un om sovietic și un mare scriitor, în mijlocul ruinelor de la Wrocław, despre copiii care vor scrie istoria mai departe, dacă vor fi cruțați de ororile unui nou război: cu dîrzenie, cu glas tare și, pe-alocuri, cu asprime!

Carnet de scriitor

BREVIAR

● Editura regională din Stalino a pregătit pentru tipar o carte închinată poezilor proletari ai Donbasului. Volumul cuprinde materiale interesante și despre poetul miner Pantelei Mahinea, unul din cei mai apropiați prieteni din tinerețe ai lui Nikita Sergheevici Hrușciov.

Se știe că în cuvîntările rostite la cel de al III-lea Congres al scriitorilor din U.R.S.S. și la Congresul învătătorilor din R.S.F.S.R., N. S. Hrușciov a amintit despre acest om remarcabil, soldat neînfricat al Revoluției, ucis mișelește de dușmanii Puterii sovietice.

● Pentru a stabili legături mai strîns cu lingviștii și istoricii literari francezi, academicianul sovietic V. Vinogradov a făcut recent o călătorie în Franța.

„În Franța există un mare interes pentru țara noastră, pentru literatura rusă — a declarat academicianul sovietic. La Universitatea din Paris, în fața unui public numeros, am prezentat două referate: „Nuvele și povestiri necunoscute ale lui F. M. Dostoievski” și „Critica făcută de Dostoievski stilului lui Leskov”. Cu acest prilej am luat cunoștință de fondul slav existent la celebra Bibliotecă națională din Paris, unde m-a impresionat îndeosebi colecția de manuscrise și corecturi ale lui Turgheniev”.

● Editura „Sovetskaja Rossia” pregătește pentru tipar un nou periodic intitulat: „Arta estradei”. Noua publicație va începe să apară din anul 1961.

La harfă — Vera Dulova

Note de lectură

„Un călător prin U.R.S.S.”

limachi s-a încolonat printre luptătorii antifasciști de nădejde.

Într-o zi — era prin 1933, an cu profunde semnificații — Scarlat Calimachi a fost arestat. În ziarul „Clopotul” îi apăruse un articol care, numai în răstimp de puține ore de la apariție, era cunoscut și în București circulînd din mîină în mîină. „Treziți-vă, proletari ai fabricilor, ai cîmpurilor, proletari ai gîndului! Uniți-vă și por-

meni o surpriză că în zilele negre ale fascismului Scarlat Calimachi s-a aflat tot alături de luptătorii antifasciști și în lagăre cu ei — la Miercurea Ciuc, la Caracal și Tîrgu-Jiu.

Citind noua sa carte trebuie să mai amintim că, în 1934, Scarlat Calimachi s-a aflat printre cei care au pus bazele Asociației „Amicii U.R.S.S.”, afirmare a dragostei ce unește poporul nostru de poporul sovietic.

Astăzi „călător prin U.R.S.S.” el reafirmă cu fiecare filă a volumului său aceeași dragoste și același atașament. Evocarea lui Lenin — cu care se deschide volumul — este o înflăcărată adeziune la învățătura și opera întemeietorului și conducătorului Partidului Comunist al U.R.S.S., un imn închinat întemeietorului primului stat al muncitorilor și țăranilor. Însemnările făcute pe străzile și în muzeele Moscovei și Leningradului — la Galeriai Tretiakov sau în Casa lui Lev Tolstoi, evocarea Zoiei Kosmodemianskaia, cele citeva zile petrecute în Gruzia și descrierea profilului moral al omului sovietic — trec dincolo de limitele narației, pentru a fi mărturie ale unui neclintit atașament pentru cei care implinesc, sub ochii noștri, visul de aur al omenirii muncitoare de pretutîndeni.

Cartea lui Scarlat Calimachi — „Un călător prin U.R.S.S.” — se citește cu plăcere, mai presus de orice pentru că, fără pretenții excesive și la adăpostul unei vădite modestii, ea se înscrie printre contribuțiile valoroase în cunoașterea onora din aspectele realității sovietice

Bogdan Varvara

VEAC NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația: București, Str. Ion Ghica, 5 telefon 13.03.10.

ABONAMENTE:

pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni, 20 lei; pe un an 40 lei.

Scarlat Calimachi
Desen de Florica Cordescu

niți lupta, fără cruțare, împotriva celor mari și mișjiți cu singele vostru” — scria Calimachi — „Ceasul a sunat. Babilonul burgheziei stă gata să se prăbușească”.

Pentru aceste cuvinte profetice scriitorul a fost osîndit la un an închisoare.

Cuvîntul lui avea să răsune, însă, și mai departe și nu numai în țara noastră ci și în publicistica de stînga de dincolo de hotarele țării ca, de pildă, în revista „Clarté” a lui Henri Barbusse. De aceea n-a fost pentru ni-

*) Scarlat Calimachi: „Un călător prin U.R.S.S.” (Editura de Stat pentru Literatură și Artă — 1960).

UMĂR LA UMĂR

Acordurile economice romîno-sovietice

La sfîrșitul lunii septembrie, ascultăm cu emoție cuvintele rostite de tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la O.N.U. în fața reprezentanților a aproape 100 de națiuni. Exprimînd poziția țării noastre în cele mai arzătoare probleme ale contemporaneității, conducătorul delegației romine a prezentat Adunării Generale (și prin ea lumii întregi) un tablou succint al marilor succese obținute în ultimii ani de poporul român, antrenat în munca sa pașnică creatoare: industria noastră depășește azi de 5 ori volumul antebelic (în 1965 depășirea va fi de 10 ori), pe ogoarele patriei lucrează 60.000 de tractoare (în 1965 numărul lor va ajunge la 100.000 tractoare fizice), venitul național al țării este astăzi de 2,7 ori mai mare decît în 1938 (el va fi în 1965 de 4 ori și jumătate mai mare...) „In dobîndirea rezultatelor schitate sumar aici — a arătat tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej în discursul său — un rol însemnat l-a avut strînsa colaborare și într-ajutorare dintre țările socialiste și sprijinul permanent și multilateral de care se bucură țara noastră din partea Uniunii Sovietice; în mod deosebit poporul nostru prețuiește ajutorul pe care ni-l acordă Uniunea Sovietică pentru dezvoltarea industriei, baza avîntului întregii economii naționale”.

Zilele din urmă ne-au adus o nouă confirmare a faptului că în elaborarea și îndeplinirea planurilor noastre avem asigurat acest ajutor hotărîtor, că și în anii viitori vom simți sprijinul puternic al constructorilor comunismului. Ca rezultat al tratatelor purtate la Moscova de delegațiile guvernamentale ale țării noastre au fost semnate „Acordul cu privire la livrările reciproce de mărfuri între

Republica Populară Romînă și Uniunea Sovietică pe anii 1961-1965” și „Acordul cu privire la acordarea de către Uniunea Sovietică, în anii 1961-1968 de ajutor tehnic Republicii Populare Romine în construirea unei uzine siderurgice și a altor întreprinderi și centrale electrice”.

Relațiile sovieto-romine — parte integrantă a relațiilor de frățească într-ajutorare care unesc țările lagărului socialist — vor cunoaște în următorii ani dezvoltarea impusă de însăși dezvoltarea economică a celor două țări. Se prevede ca schimbul de mărfuri între Uniunea Sovietică și Romînia pe perioada 1961-1965 să fie de 13 miliarde ruble, depășind cu aproximativ 40 la sută plafoul atins în cei 5 ani anteriori. Ca și în anii precedenți, în anii care urmează, utilajul sovietic va fi prezent în toate obiectivele importante pe care le vom realiza. În 1961 va începe construcția marelui centru siderurgic de la Galați. Pentru construcția acestui combinat Uniunea Sovietică, ne va trimite în afară documentației tehnice și a unor cadre de specialiști, ajutorul tehnic necesar construirii unei oțelării cu o capacitate de producție de 1,5 milioane tone anual, a unui bluming-slebing și a unui laminor semi-continuu de tablă. De asemenea, în viitorii ani va intra în funcțiune o uzină de alumina cu o capacitate de 50.000 tone pe an. Aceasta se va datora în bună măsură ajutorului pe care Uniunea Sovietică ni-l va acorda în construirea acestei uzine.

În cadrul acordurilor încheiate la Moscova ne vor sosi în urmă-

● Intrecerea socialism — capitalism ●

Are cuvîntul oțelul!

Nu numai rachetele, ci și statisticile sovietice produc astăzi o impresie deosebită asupra cercurilor conducătoare din S.U.A. Și pe drept cuvînt!

O diagramă foarte sugestivă publicată de „New York Times” arată că, din ianuarie și pînă în septembrie, industria americană, a oțelului a înregistrat un declin atît de pronunțat, încît în trimestrul al treilea a ajuns să lucreze doar cu jumătate din capacitatea ei de producție. Rezultatul: cea mai scăzută producție de oțel din ultimul deceniu.

O situație diametral opusă este oglindită de avîntul continuu al producției în industria oțelului din U.R.S.S. Recentul comunicat al Direcției de Statistică asupra rezultatelor îndeplinirii planului de dezvoltare a economiei naționale pe primele trei trimestre ale anului 1960 arată că, față de sporul mediu anual de 6 la sută, înregistrat în perioada 1955-1958, în anul 1959 și în primele 9 luni ale anului curent, producția de oțel a crescut de 1,5 ori. Avem de-a face, într-adevăr, cu o creștere considerabilă.

Comentatorul Harry Schwartz, care joacă în coloanele ziarului „New York Times” rolul unui specialist cunoscut pentru vederile lui antisovietice, a tras semnalul de alarmă. „Datele oficiale despre producția de oțel din cele două țări — scrie el — arată că în ultimele luni Uniunea Sovietică produce aproximativ aceeași cantitate de oțel ca și Statele Unite. În luna septembrie, superioritatea S.U.A. în domeniul producției de oțel a fost cea mai redusă din întreaga perioadă postbelică”...

unei țări. În 1945, producția de oțel a Uniunii Sovietice reprezenta numai 17 la sută din nivelul producției americane, în timp ce în 1959 U.R.S.S. a produs o cantitate de oțel reprezentînd peste 70 la sută din producția S.U.A. Iar ce s-a întîmplat din ianuarie 1960 și pînă acum, nu face decît să justifice neliniștea „regilor oțelului”, care văd că, în domeniul întrecerii pentru întietatea în producția de oțel, U.R.S.S. ajunge din urmă cu repeziciune Statele Unite.

Extrem de convingătoare este trecerea în revistă a drumului parcurs de S.U.A. și de celelalte țări dezvoltate din Occident, paralel cu drumul ce-l avea de parcurs Uniunea Sovietică, moștenitoare a tuturor racilelor care lăsau Rusia țaristă atît de mult în urma Apusului. Cu șase decenii în urmă, Statele Unite, Anglia, Germania, Franța, Belgia și Luxemburg dădeau 92 la sută din producția mondială de oțel. Ponderea Rusiei în volumul total al producției siderurgice mondiale era infimă. Întreaga producție de oțel a Rusiei s-a ridicat, în 1913, la 4.200.000 tone, adică la aproximativ două treimi din cît oțel produce astăzi Uniunea Sovietică într-o singură lună.

O rămînere în urmă apreciată de economiști la două secole a fost lichidată de puterea sovietică în cîteva decenii. În perioada primelor două planuri cincinale (1929-1937) în U.R.S.S. au fost construite numeroase uzine și combinate siderurgice, asigurîndu-se o puternică bază materială pentru creșterea producției de metal. În această perioadă producția de oțel a Uniunii Sovietice a înregistrat o primă creștere masivă: 13.400.000 tone. În contrast cu dezvoltarea foarte rapidă a tinerii industriei siderurgice sovietice, bătrîna siderurgie americană n-a înregistrat în toată această perioadă decît... o micșorare cu 1.000.000 de tone a producției de oțel.

Cu toate că din cauza războiului s-au pierdut 10 ani prețioși pentru dezvoltarea economică, totuși ritmul rapid de creștere caracteristic economiei sovietice și-a dovedit curînd din nou superioritatea asupra ritmului capitalist.

Dar pe lîngă creșterea de ritm și volum, producția sovietică a oțelului a înregistrat și un necontenit progres calitativ. Fără oțeluri superioare n-ar fi fost posibile epocalele succese din ultimii ani în domeniul tehnicii rachetelor și al cuceririi spațiului cosmic. În U.R.S.S. sînt produse astăzi multe sorturi de oțeluri de calitate superioară, ca oțeluri aliate, • inoxidabile, dure și supradure, refractare, anticorozive etc. Este interesant de remarcat că în ce privește producția oțelurilor bogat aliate, ponderea lor în volumul global al producției de oțel a atins în U.R.S.S. peste 80 la sută, iar în S.U.A. numai 35 la sută.

În afară de aceasta, specialiștii americani recunosc că metalurgia sovietică ajunge foarte repede din urmă metalurgia americană, iar în unele privințe cum ar fi, de pildă, aplicarea procedurii Siemens-Martin, a și depășit-o. Nivelul tehnic al oțelărilor sovietice începe să depășească nivelul celor din S.U.A. Grupul de specialiști în metalurgie din S.U.A. care a vizitat acum doi ani Uniunea Sovietică a arătat într-un raport dat ulterior publicității: „Întreprinderile vizitate de noi sînt înzestrate cu utilaj modern și au o înaltă productivitate; conducerea lor este bine organizată. În comparație cu uzinele americane asemănătoare, ele sînt net superioare”.

Ajungerea din urmă și depășirea de către U.R.S.S. a nivelului producției industriale a S.U.A. este o sentință pronunțată de vremea noastră.

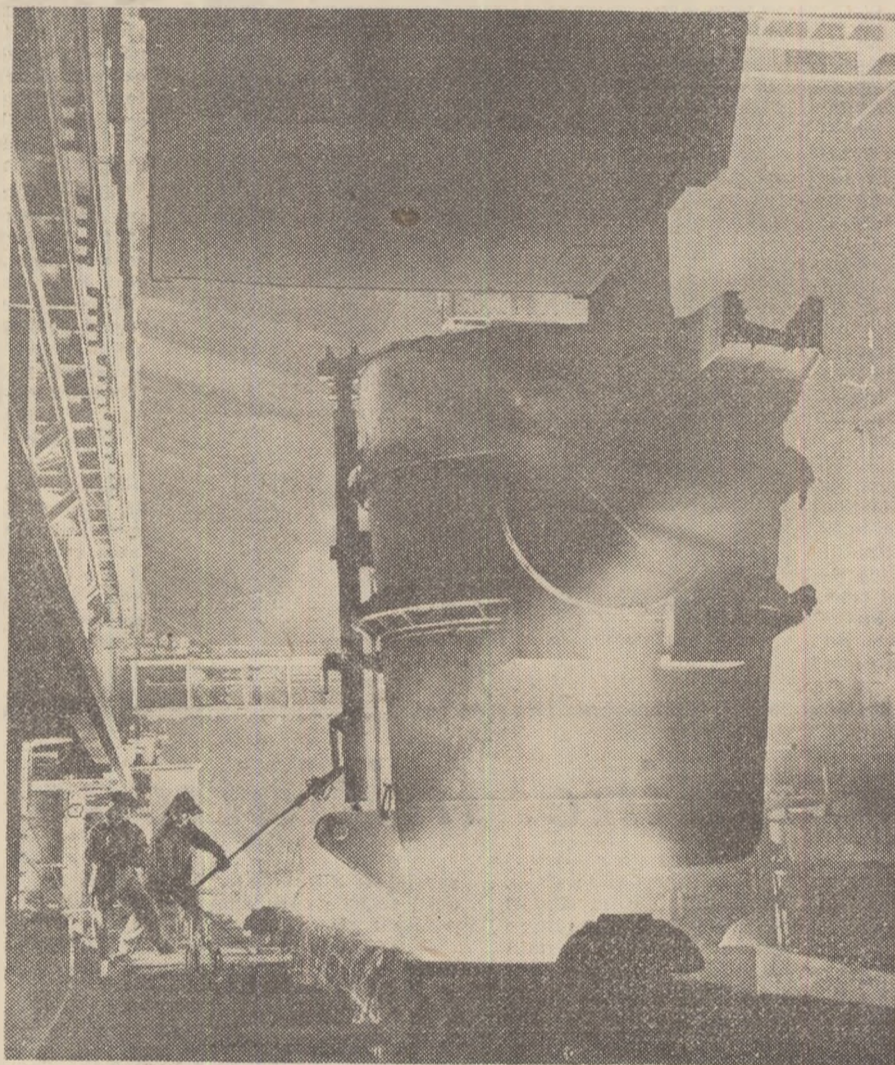
M. Mihail

CEA MAI PUTERNICĂ MONEDA DIN LUME

În urma hotărîrii Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., începînd de la 1 ianuarie 1961, conținutul aur al rublei și cursul rublei în raport cu valutele celorlalte state va fi majorat. Conținutul aur al rublei va trece de la 0,222168 la 0,987412 grame aur pur. Corespunzător cu această majorare a conținutului aur, cursul rublei față de dolar va fi de 90 de copeici per dolar S.U.A., față de 4 ruble în trecut.

Noul curs al rublei reflectă uriașele realizări ale economiei sovietice și marchează o nouă victorie a Uniunii Sovietice în întrecerea pașnică cu Statele Unite. Într-adevăr, hotărîrea guvernului sovietic este o dovadă concludentă a stabilității rublei, asigurată de creșterea continuă a cantității de mărfuri și de creșterea puterii de cumpărare a rublei datorită reducerilor de prețuri. În același timp, atît în Statele Unite cît și la bursa internațională se vorbește de o „criză a dolarului”. Acest fenomen este o urmare a deprecierii capacității de cumpărare a dolarului pe piața internă (în perioada 1950-1959 prețurile cu amănuntul au crescut în S.U.A. cu 21 la sută) precum și a reducerii simțitoare a rezervelor de aur ale Statelor Unite.

Hotărîrea guvernului sovietic referitoare la noul curs al rublei va acționa ca un factor stimulator în dezvoltarea schimburilor comerciale internaționale. Uniunea Sovietică dispune de o monedă solidă, cu o mare putere de cumpărare, caracteristică pentru dezvoltarea generală a economiei sovietice în cadrul planului septenal.

Curge oțelul (Uzinele „Zaporojstal”)

torii ani din Uniunea Sovietică o gamă variată de produse — de la cărbune cocsificabil pînă la apatită și de la mașini-unelte pînă la agregate de mare complexitate pentru viitoarele uzine. În același timp țara noastră va livra Uniunii Sovietice utilaj pentru industria chimică, nave maritime de 4.500 tone, produse petrolifere, ciment, cherestea, confecții, unele produse alimentare și alte mărfuri.

Pe drept cuvînt, oamenii muncii din țara noastră apreciază acordurile semnate la Moscova ca pe un nou aport la întărirea și dezvoltarea legăturilor romino-sovietice. Însemnătatea acordurilor de la Moscova depășește însă importanța pe care o au de obicei înțelegerile bilaterale. Ele ilustrează din nou, în mod strălucit, faptul că între țările socialiste s-au statornicit pentru todeauna legături trainice, de într-ajutorare frățească și de solidaritate deplină, în lupta pentru construirea socialismului și comunismului, pentru întărirea torțelor păcii în lume.

VEAC NOU

Autorul arată că în trimestrul III din 1960, în S.U.A. s-au produs 19,6 milioane tone oțel, iar în U.R.S.S. — 18.000.000 tone. Specialiștii americani care studiază întrecerea economică dintre cele două țări — conchide Harry Schwartz — sînt neliniștiți de faptul că Uniunea Sovietică produce acum aproape aceeași cantitate de oțel ca și Statele Unite. Acești specialiști — adaugă el — sînt de părere că Uniunea Sovietică ar putea depăși Statele Unite în producția de oțel în următorii zece ani.

Un alt ziar influent, cum este „New York Herald Tribune”, se arată la fel de alarmat într-un articol apărut sub titlul „Perspective sumbre în privința producției de oțel”. Ziarul scrie că industria siderurgică americană se află în fața unei lungi perioade de nivel minim al producției și de reducere a folosirii brațelor de muncă. Această veste sumbră — subliniază „New York Herald Tribune” — este făcută de o serie de economiști cunoscuți, care arată că producția de oțel se va restringe în luna noiembrie chiar și față de nivelul nu prea ridicat din octombrie.

Se știe foarte bine că volumul producției de oțel indică în mod cel mai sigur nivelul de dezvoltare și forța economică a

Veac nou

pag. 3

Om și mașină automată

In încercările de a se imagina viitorul, mașini automate ocupă un loc considerabil. Uneori chiar în detrimentul omului. Cineva remarcă că s-au scris mii de pagini despre roboți și presupusa lor compoziție, în schimb, despre cum va trăi, cum va reacționa, cum va iubi omul viitorului ce se va deosebi, se pare, esențial de noi, muritori ai secolului XX, am aflat prea puțin. Și cum va munci el? — iată altă întrebare majoră.

Răspunsul, examinând această latură a problemei, a da „Pravda“. Cred că este și acesta un semn al timpului nostru, faptul că în tumultul evenimentelor interne și externe ziarul găsește timp și spațiu să publice un articol care se ocupă de un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat. Dar nu numai reacția „Pravdei“ scrutează viitorul ci și milioanele de cititori ai ziarului. Articolul este un răspuns la întrebările parvenite „Pravdei“ privind problema diviziunii muncii în socialism.

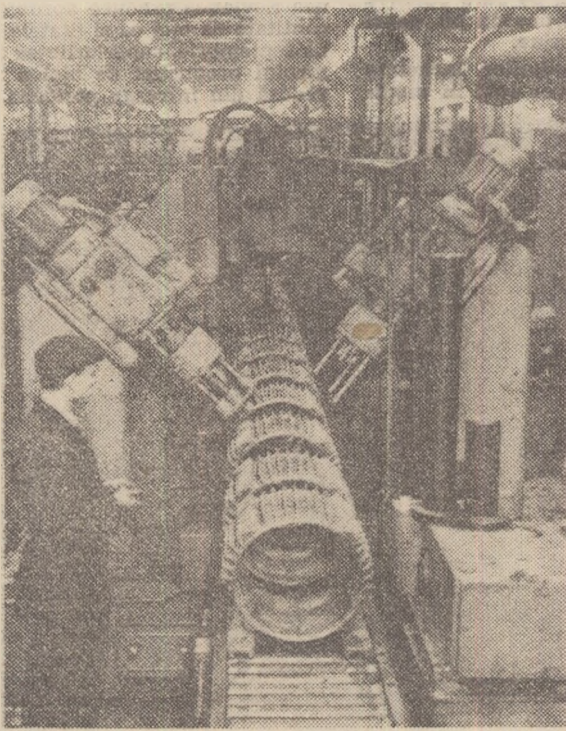
Care este dar viitorul: simple anexe ale mașinii sau oameni multilateral formați? Visul lui Marx era dezvoltarea omnilaterală a capacităților tuturor oamenilor societății prin înlăturarea diviziunii muncii de până acum, prin educarea practică în producție, prin schimbarea activității. Iar Lenin, în 1920, cu forța de previziune a genului scria despre necesitatea „de a se trece la desființarea diviziunii muncii între oameni, la educarea, instruirea și formarea unor oameni dezvoltați sub toate aspectele...“. Creierul unor asemenea oameni a născut sputnicii, rachetele intercontinentale, navele cosmice, centralele atomice. Ne referim anume la specialistul de înaltă calificare care nu știe însă, să facă tot, nu-i un fel de om universal care azi se ocupă de electronică și mâine de biofizică. Ci un om complet pentru care au dispărut deosebirile dintre munca fizică și cea intelectuală. Și nu este vorba numai de calificarea profesională, ci și de formarea profilului intelectual. De aceea disnuta — artă sau știință? — este gratuită căci nu ne putem închipui un om al societății comuniste care să dirijeze mașini automate dar care să-l ignore pe Bartok sau Brecht (nu am ales la întâmplare cele două nume). Poate că problema care se pune este — cum va fi arta viitoarelor secole?

Dar să revenim.

Ștergerea deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală sugerează cele mai fantastice imagini despre viitor. Vor dispărea profesii, vor apărea noi specialități. Se vor comasa altele. Conținutul unor meserii se va schimba radical. Comparați activitatea unui mecanic auto din zilele noastre cu ceea ce va fi urmașul său când automobilele vor fi înzestrate cu motoare cu reacție (există în U.R.S.S. un prototip) sau acționate cu energie atomică (teoretic

această posibilitate nu este exclusă, practic însă ea nu este încă realizabilă din cauza greutatei motorului, a asigurării securității împotriva radiațiilor etc.). Acest mecanic, care nu știe dacă se va mai numi mecanic, va trebui să cunoască principiile dezintegrării atomului; e un domeniu în care teoria nu iartă. Și încă am ales exemplul cel mai comun. Tocmai de aceea „Pravda“ scrie că „procesul de ștergere a deosebirilor esențiale dintre munca intelectuală și cea fizică, proces care are loc în societatea sovietică, scoate la iveală multe exemple când munca fizică se îmbogățește cu un conținut intelectual“.

Dar acesta nu este un proces haotic, lăsat la voia întâmplării. Nu mai trăim timpurile micului atelier, al laboratorului de casă. Unde se poate forma noul specialist, cum își poate valorifica capacitatea? În marea uzină cu un profil bine stabilit, care nu fabrică și cule și motoare. Aci intervine în mod direct rolul conducător al statului socialist care asigură o justă repartitie a sarcinilor pe ansamblul industriei. În această direcție plenara din iulie 1960 a C.C. al P.C.U.S. a subliniat necesitatea specializării și cooperării în producție. În acest fel se deschid mai de vreme, mai repede porțile viitorului. Și nu e de mirare că oamenii au început să se intereseze de acest viitor, să scrie „Pravdei“ pentru a cere lămuriri. Mîine devine azi în țara zborurilor cosmice. N-am avea de aceea de ce ne mira dacă am citi în ziare că un cetățean din Samarkand sau un vizitor într-o

Linie automată la Uzina electro-mecanică din Iaroslavl

„noapte albă“ la Leningrad s-au întrebat ce vor face în Lună și au cerut informații la sindicat. E o imagine fertilizată de concret. Von Braun are dreptate; primul cosmonaut american va trebui să treacă prin vama sovietică la debarcarea în Lună.

Dar pînă atunci există o altă „vămă“ — terestră, contemporană și concretă care pune față în față două concepții despre om și mașină. Sau mai exact spus — om sau mașină? — această dilemă născută de progresul științei și tehnicii. Dar oare se exclud acești doi termeni? Hotărît — da — pentru capitalism, unde robotul este omul, iar mașina, prezența directă a capitalistului, stăpînă. Ford însuși se lăuda că în uzinele lui 95 la sută din oameni pot fi muncitori necalificați pentru care e suficient să știe să facă o singură mișcare. Aceasta nu se numește diviziune a muncii, ci mutilarea fizică și spirituală a omului lipsit de o profesie, fără perspectivă, robul mașinii (citește capitalistului). Ați putea măcar să vă imaginați un asemenea muncitor care să întrebe redacția lui „New York Times“ dacă specializarea permite dezvoltarea armonioasă a omului?

Iar dacă ar face-o ar primi un asemenea răspuns: „Omul în forma sa actuală constituie o piedică pentru dezvoltarea tehnicii. De cînd există mașini a căror capacitate nu poate fi folosită din plin numai datorită faptului că forța de muncă se dovedește a fi prea slabă față de ele, omul nu mai poate fi folosit nici măcar ca braț de deservire. Cel ce nu-și dă seama de acest lucru sau îl combate numai cu mijloacele disponibile absolut insuficiente, întîrzie progresul și este adversarul unei dezvoltări care îl va depăși și zdrobi“. Această declarație categorică aparține lui Irving Steen, inginerul șef al aviației militare americane. Idolatrizarea mașinii și disprețul față de om sînt caracteristice unei societăți în agonia care se teme de lărgirea cunoștințelor muncitorilor. Căci cele mai complicate mașini sînt făcute de oameni și pentru oameni. Mîinuta nu sînt calculatoarii electrici sau materialele sintetice ci creierul omului care le-a născut, ajuns la un asemenea grad de perfecțiune în putința de a lărgi granițele cunoașterii umane.

Idea lui Irving Steen este concretizată de englezul sir George Thomson care recomandă ca oamenii să fie înlocuiți cu maimuțe la mașini, pentru că acestea sînt „mai îndemnatice și mai ascultătoare“. Mai ales „ascultătoare“. Atunci adio greve, sindicat, cereri de mărire a salariului. Trăiască maimuțele nesindicatizate! Iată visul lui Sir George și al amicilor lui. Asemenea teorii au putut influența și un savant de prestigiu lui Norbert Wiener, unul din întemeietorii ciberneticii, care se întreba dacă omul nu va fi depășit odată de mașinile automate pe care el însuși le-a creat, ca în legenda ucenicului vrăjitor.

Nu. Sîntem siguri că omul care a creat mașinile va ști să le și stăpînească. Îndoieli ca acelea ale savantului american, nu se pot naște decît în societatea care preferă să coboare pe scara biologică de la om pînă la maimuță. Progresul tehnic va face ca specialistul să devină mai competent, comandant al mașinii, după expresia plastică a lui N. S. Hrușciiov.

Sergiu Brand

Un cuvînt de ordine: Inițiativă!

Absolut tot ce poate face viața mai frumoasă, mai plină, mai plăcută, absolut tot ce poate spori efortul superb și patetic de a învinge timpul și a aduce viitorul în prezent, este cultivat cu o fervoare nemaiîntîlnită în Uniunea Sovietică.

În rîndurile de față am dori să înfățișăm cîteva inițiativă, pe care autorii lor le numesc „mărunte“, „neînsemnate“.

Mărunte, neînsemnate? Judecați singuri. Ca întotdeauna în preajma marilor frumuseți, comentariile sînt de prisos.

Clubul „Aktivist“

Clubul acesta, care se află pe o stradă a unui nou cartier moscovit, n-are absolut nici un salariat. Întreg colectivul lui este alcătuit din activiști voluntari.

Cine a înființat clubul? Un grup de tineri plini de energie, animați de dorința firească de a-și petrece cît mai plăcut timpul liber. Tinerii aceștia au profesii foarte diferite: Robert Mokrov este macaragiu, Tamara Kulakova — montoare, Zoia Grebkova — arhivară, Rustam Ruslanov — fierar, Valentina Petrova — dactilografă, Serghei Mișenkov — felcer, Viaceslav Hrușki — dulgher, Kim Jaronov — lăcătuș.

Clubul și-a cucerit foarte repede popularitate printre locuitorii cartierului. Programul pe care îl întocmesc tinerii inițiatori este foarte variat și instructiv. Sălile clubului sînt întot-

deauna pline. Vin și tineri și vîrstnici. Unii sînt invitați, alții găsesc singuri drumul, auzind ce lucruri interesante se pot afla acolo. Deseori, printre invitații clubului se numără bătrîni bolșevici care l-au cunoscut personal pe Lenin și au lucrat cu el, oameni de știință, fruntași în producție. Ciclul de conferințe „Lîngă harta lumii“ este un foarte instructiv manual oral de geografie, iar profesorii sînt deseori oaspeți străini: polonezi, africani, bulgari...

Aici, la „Aktivist“, fetele au un club al lor, unde discută despre mindria feminină și demnitatea masculină, despre cît mai judicioasă repartizare a salariului, învață cum să aranjeze o cameră, cum să servească masa, cum să se îmbrace frumos.

Inițial, înființînd clubul, Robert Mokrov, Tamara Kulakova, Zoia Grebkova și ceilalți se gîndiseră că în felul acesta își vor petrece mai plăcut timpul liber. Acum nu se mai gîndesc la ei; acum se gîndesc la cei ce vin acolo, și pentru oamenii aceștia necunoscuți nu-și preocupă nici eforturile, nici puținele ceasuri libere; pentru oamenii aceștia necunoscuți ei devin seara, după ce se termină orele de muncă și cursurile la școală, bufetieri, operatori de film, conferențieri, instructori de turism și chiar profesori de dans.

Trei arhitecți...

Trei prieteni, trei tineri arhitecți, — Alexandr Anisimov, Mariana Kuțevol și Natașa Orlova de la Institutul de cercetări științifice în domeniul arhitecturii, din Moscova — au intrat într-o zi într-o cafenea. Ochiul lor de

specialiști a înregistrat îndată lipsa de gust, răceala care domneau în localul proaspăt amenajat.

— Au făcut nu demult reparații, de ce n-or fi chemat și arhitecți? — s-a întrebat cel dintîi.

— Poate că n-au vrut să facă cheltuieli în plus — a presupus al doilea.

— Să ne fi chemat pe noi; le-am fi lucrat pe gratis — a glumit al treilea.

Și au ris toți, dar apoi s-au gîndit serios: într-adevăr, de ce nu și-ar oferi gratuit serviciile pentru a face orașul lor și mai frumos?

...Așa s-a mai născut o inițiativă.

Prima lucrare care li s-a încredințat a fost amenajarea unui mare magazin cu autodeservire. Cumpărătorii au scris în cartea de impresii că din magazinul acesta nu-ți vine să mai pleci.

Mai e nevoie să precizăm că toate lucrările de acest fel tinerii arhitecți le fac în timpul lor liber?

Exemplul celor trei entuziaști n-a rămas izolat. La Institutul experimental de proiectări din Moscova există azi cîteva brigăzi care lucrează voluntar. Departe, în Kievul însoțit, alte brigăzi de arhitecți înfrumusețază, în timpul liber, după exemplul moscoviților, orașul reconstruit cu inspirație și generozitate.

Dar de nuntă

Pe alt meridian, sub cerul Asiei, același cuvînt de ordine: Inițiativă.

Inginerul Ivan Hvan din colhozul „Gheorghii Dimitrov“ din regiunea Tașkent, s-a prezentat într-o zi la președinte cu un proiect. Linile de pe hîrtia de calc închipuiau un bloc cu trei etaje, spațios, prevăzut cu tot confortul modern, cu magazin universal, cantină-restaurant, ateliere de croitorie, încălzăminte și curățătorie chimică, cu salon de frizerie și coafură.

— M-am gîndit să construim un astfel de bloc pentru tinerii căsătoriți din colhozul nostru. Să aibă totul la îndemînă.

Președintelui i-a plăcut ideea. Colhoznicilor de asemenea. Și blocul a fost înălțat curînd.

În colhozul „Gheorghii Dimitrov“ din regiunea Tașkent, s-a născut, odată cu această inițiativă, și o nouă tradiție: printre darurile de nuntă ale tinerilor căsătoriți figurează și o cheie de apartament.

Gospodarii orașului

În orașul Dneprodzerjinsk s-a petrecut un lucru nemaiomenit: toți salariații din comitetele executive ale raioanelor orașului au fost înlocuiți cu activiști obștești.

Muncitorii, medicii, profesorii, învățătorii, inginerii — în total o sută de oameni, au preluat îndatoririle celor zece salariați ai comitetelor executive. Organizați în comisii obștești ei gospodăresc orașul în timpul lor liber. Și o fac cu multă pricepere, deoarece și-au repartizat sarcinile potrivit cu specificul profesiei lor.

Locuitorii orașului au căpătat multă încredere în acești gospodari harnici și entuziaști și li se adresează cu atîtea cereri, încît s-a hotărît ca o zi pe săptămînă „cei o sută“ — cum li se spune familiar și cu simpatie, să fie eliberați din producție pentru a se ocupa numai de audiențe.

Cîteva file din marea epopee a inițiativelor, pe care o scrie întregul popor sovietic.

Iulia Scutaru

Cincizeci de ani de la moartea titanului

Tolstoi în câteva linii

Marca personalitate a uriașului Tolstoi s-a făurit din antagonisme, din durere, din loviturile soartei, ale vieții. De mic copil și-a pierdut întâi mama, apoi tatăl. După nașterea lui, familia, oamenii îi vorbeau mamei sale despre urîțenia fiului ei. Se spunea că are fruntea îngustă și dreaptă, ochii mici. Maică-sa susținea că are ochi inteligenți și un suris frumos. Învinsă însă de argumentele realiste și crude ale celorlalți îi spune micului Leova, ținându-l în brațe: „Să-ți amintești, scumpul meu, că nimeni n-o să te iubească niciodată pentru chipul tău. Deci cată să fii bun și să ai mult spirit”. Toate acestea au imprimat viitorului geniu acea stinjenire în gesturi și acțiuni față de oameni, de societate. A fost un timid în esență. Izolarea morală l-a făcut să intre în el însuși, să gândească, să analizeze, să caute și mai ales să caute adevărul vieții și sufletului omeneș.

Așa s-a născut un mare temperament, o mare inteligență și o vastă operă genială, reflectând viața și oamenii unor epoci anterioare și contemporane, omul rus, omul în devenire.

Viața lui Tolstoi se întinde și se împarte pe douăsprezece perioade:

Prima perioadă copilăria, nașterea și viața la Iasnaia Poliana în guvernământul Tula. A doua perioadă — prima tinerețe — viața de familie, studiile făcute la Moscova. A treia perioadă — adolescența: plină de contradicții, de începuturi de studii universitare, părăsire în raționamentul: „La ce-i bună universitatea?”. Întoarcerea la Iasnaia Poliana, munca la cîmp cu mușcii. A patra perioadă: deziluzia în viața de funcționar al statului. Serviciul militar în Caucaz, asediul Sevastopolului. Începuturile carierei literare. Atunci scrie: „Copilăria, Tinerețea, Adolescența”. Tolstoi proiectase, cînd a început aceste fresce ale etapelor vieții lui în formare, un roman în patru părți, dar n-au apărut decît aceste trei. Mai tîrziu, devenit un om nou, și mai ales îmbătrînit, Tolstoi n-a mai știut să înțeleagă și să iubească adolescentul, tînrul care fusese odată el însuși, judecînd sever această operă de tinerețe.

Tot în această a patra perioadă — de la douăzeci la douăzeci și opt de ani, scrie „Povestiri din Sevastopol”, „Viscolul”, „Cei doi husari”, „Dimineața unui proprietar rural” și începe „Cazacii”. A cincea perioadă — de la douăzeci și opt la treizeci și cinci de ani: părăsește serviciul militar, călătorește în străinătate, se căsătorește cu Sofia Andreevna Bero. Scrie „Cazacii”, începe „Război și pace”. A șasea perioadă — de la treizeci și cinci la patruzeci și doi de ani, viața de familie — vin patru copii. Scrie „Război și pace”. A șaptea perioadă — de la patruzeci și doi la patruzeci și nouă de ani. Activitatea în timpul foametei. Scrie „Anna Karenina”. A opta perioadă — de la patruzeci și nouă

la cincizeci de ani. Scrie „Confesiunile”. Se instalează la Moscova, pentru educarea copiilor. Se întilnește cu Certkov. Scrie: „Din ce trăiesc oamenii”, „Religia mea”, „Ce trebuie să facem?”. A noua perioadă — de la cincizeci la șasezeci și trei de ani. Viața la Moscova. Scrie: „Povestiri pentru popor”, „Moartea lui Ivan Ilici”, „Puterea întinericului”, „Roadele învățaturii”, „Sonata Kreutzer”. Începe „Învierea”. A zecea perioadă, între șasezeci și trei și șaptezeci de ani. Noua activitate în timpul foametei în guvernământul Tula. Renunță la toate drepturile de autor. Scrie după 1881 pentru cei loviți de foamete: „Împărăția Domnului e în noi”, „Stăpîn și slugă”, „Despre artă”. A unsprezecea perioadă: — între șaptezeci — șaptezeci și șapte de ani. Prima boală grea... Publică „Învierea”. Este excomunicat. Se întoarce cu familia la Iasnaia Poliana.

Ultima perioadă în care scrie, Tolstoi se contrazice, se caută din nou; este hărțuit de admiratori, de adepții fanatici ai tolstoianismului. Se rupe de familie, caută acel fel de eliberare budist, care se încheie cu fuga de lângă Sofia Andreevna, și apoi cu moartea în mica gară de stepă Astapovo.

Existența lui Tolstoi a fost o neîncetată obsesie și o veșnică tendință de eliberare. Eliberarea de jugul ideilor vechi, care marchează etapele evoluției sale. Pentru că laboratorul conștiinței tolstoiene a fost în veșnică stare experimentală. Căuta noi formule de gîndire, noi motivări ale variilor forme și fenomene de viață individuală sau socială. Nuvelele și romanele tolstoiene sînt de inspirație și forme mereu mutate către miine, către inedit, dar în același timp către veșnic uman, veșnic actual, cu grija ca ineditul faptic, psihologic sau de expresie să se țină în cumpănă pe linia mării, adevăratei arte.

Tolstoi muncea cu pasiune, cu forță, cu sufletul străbătut și vînjolit de curenți, nenumărați și contrarii. Nimic nu mai stătea în fața conștiinței lui cînd crea decît obiectul, linia și finalitatea etică a romanului sau nuvelei. Tolstoi presimte, își dă seama ce lucruri importante are de exprimat, de dezvăluit oamenilor, despre ei înșiși, despre semenii și existență. Aceste lucruri le-a exprimat în „Război și pace”, în „Anna Karenina”, în „Învierea”, ca în toate romanele, nuvelele și povestirile sale. Pe Tolstoi îl preocupa arta în măsura în care putea sluji omului. Nici o doctrină, nici o definiție existentă asupra artei nu-l mulțumea pe uriașul de la Iasnaia Poliana. Le găsea pe toate, cite circulau sau erau imprimate, absurde și neguroase. Tolstoi înclina către ceea ce-l definea mai puternic, mai adevărat. Pentru el tipul imaginativ, artistul, visează permanent o operă organică, vie, deci complexă. Acesta a fost Tolstoi, aceasta i-a fost opera: organică, vie, complexă.

Radu Boureanu

Primele traduceri românești

Opera lui Lev Nikolaevici Tolstoi a intrat astăzi temeinic în viața spirituală a poporul nostru. Cărțile lui pot fi întilnite pretutindea în vitrinele librărilor, în standurile din întreprinderi, în rafturile bibliotecilor universitare sau de cartier, în satele cele mai depărtate. Orice cititor din țara noastră știe să numească titlurile principalelor opere ale lui Tolstoi și reține în amintirea lui câteva figuri din măreața galerie de chipuri făurite de marele scriitor. Tirajul tălmăcirilor din Tolstoi publicate în anii de la eliberare atinge cifra impresionantă de 1.174.000 exemplare, iar numărul total de titluri traduse se ridică la 56. Toate acestea sînt incontestabile succese ale revoluției culturale, în cadrul căreia lui Tolstoi i-a fost acordată o binemerită atenție.

Aceste succese au dezvoltat și îmbogățit o tradiție de admirație și dragoste pentru marele scriitor rus, care datează încă de la sfîrșitul secolului al XIX-lea. În stabilirea acestei tradiții un rol important a jucat cunoașterea directă, prin tălmăcirii, a operei marelui clasic al literaturii ruse.

Familiarizarea cititorului român cu operele lui Tolstoi începe după 1880. Este de reținut că inițiativa acestei acțiuni de cunoaștere a operei scriitorului rus s-a datorat cercurilor literare înaintate ale vremii și anume revistei „Contemporanul”, în paginile căreia a apărut în 1885 schița „Treia mea boală și moarte” începută, și o seamă de alte ziare și reviste legate de mișcarea muncitorească (Lumea nouă, România Muncitoare, Ciocanul, Desrobirea) au publicat unele scrieri ale lui Tolstoi, îndeosebi cele publicistice, care prin orientarea lor ascuțit critică erau și apropiate și folositoare cititorilor obișnuși ai acestor periodice.

În anii următori și pînă pe la 1900, numărul traducerilor românești din opera lui Tolstoi sporește, aria de răspundere a operei sale se lărgeste, intră în circulație mereu alte scrieri. Alături de numeroase istorioare și povestiri populare, a căror prezență la acea dată era un ecou direct al interesului arătat de opinia publică din țara noastră pentru criza spirituală a scriitorului, un moment de incontestabilă importanță îl reprezintă tălmăcirea „Sonatei Kreutzer” (1891) și a „Învierii” (1899). Trebuie remarcată promptitudinea cu care au fost traduse aceste opere, care s-au publicat în țara noastră în același an în care au apărut și în Rusia. „Învierea” a fost tipărită paralel de ziarul bucureștean „Epoca” și de ziarul transilvănean „Tribuna”, ceea ce a asigurat o circulație destul de largă romanului lui Tolstoi. Din păcate, cititorul român a făcut cunoștință cu aceste creații ale scriitorului rus într-o formă alterată prin omisiuni, scurtări, denaturări arbitrare ale textului original. Toate pasajele mai critice, mai îndrăznețe, demascatoare la adresa orindurii burgheze au fost eliminate. Pe aceleași considerente, tălmăcirea „Învierii” a fost părăsită înainte de a fi fost terminată. Reacțiunea românească căuta în acest fel să împedice ca adevărul rostit de Tolstoi să pătrundă în masele largi din țara noastră, temîndu-se de efectul agitatoric pe care scrierile sale puteau să-l aibă. Oficialitățile burgheze preferau să fie populatizate acele scrieri ale lui Tolstoi care păreau a fi mai puțin primejdioase pentru ele, care ridicau mai puține probleme sociale, mai puține întrebări critice cu privire la societatea capitalistă, cum era, de pildă, romanul „Fericirea vieții de familie”. Tradus pentru prima oară în 1888, acest roman a mai apărut pînă la 1917 de nouă ori, fiind publicat în reviste și în volume, reeditat, reluat.

Spre deosebire de ceea ce s-a petrecut în Franța sau Germania, unde familiarizarea cititorului cu operele lui Tolstoi a început prin cunoașterea marilor romane „Război și pace” și „Anna Karenina”, în țara noastră atenția a fost îndreptată în primul rînd spre scrierile mai recente ca apariție, care oglindeau dezvoltarea contemporană a creației scriitorului, deci interesul a fost atras o bună bucată de vreme mai ales de scrierile publicate după 1880. De aci circulația largă pe care o au între 1880—1910 povestirile populare, „Sonata Kreutzer”, „Învierea”, și mai apoi „Stăpîn și slugă”, „Moartea lui Ivan Ilici”, „Kornei Vasiliev”, „Treia zile în sat”, precum și difuzarea intensă pe care o cunosc, mai ales în primii ani ai secolului XX, articolele și lucrările publicistice cum ar fi „Păcat mare”, „Să nu ucizi”, „Nu pot să tac”, „Războiul” etc. În toate aceste scrieri, alături de elemente de misticism, de îndemnul la pasivitate, răsună puternic glasul minios al scriitorului demascînd fără cruțare răcilele societății capitaliste. Drept urmare interesul pe care l-au trezit ele în cercurile progresiste din țara noastră de la acea dată și puternica luptă de opinii care s-a iscat în jurul lor și în primul rînd în jurul „Sonatei Kreutzer”, a „Învierii”, a unora dintre scrierile publicistice sau povestiri populare cu tendințe subliniate critice („Cît pămînt îi trebuie unui om”). Pe măsură ce familiarizarea cu opera scriitorului rus se completa prin tălmăcirea a noi lucrări, apărea mai evidentă necesitatea traducerii romanelor „Război și pace” și „Anna Karenina”. Prima tentativă de a da o intrupare în limba română a minunatei epopei istorico-filozofice a lui Tolstoi a fost întreprinsă în 1909 de Liviu Rebreanu. Această tălmăcire cuprinzînd numai o parte din volumul I a rămas nepublicată, reprezentînd un exercițiu literar într-o epocă în care talentul romancierului nostru era încă în căutarea unui drum propriu, original, de dezvoltare. Prima tălmăcire românească din „Război și pace” a fost publicată după moartea scriitorului rus, în 1911, iar în anul următor (1912) a fost tradusă „Anna Karenina”. Cam în aceeași vreme apar și traduceri din „Cazacii”, „Povestiri din Sevastopol”, „Polikușka”.

După moartea lui Tolstoi au fost traduse și câteva din scrierile sale postume, ca „Părintele Sergiu”, „După bal”, „Cadavrul viu” etc.

Acesta este procesul primelor luări de contact cu opera lui Tolstoi; cele dintîi mesageri ale marelui scriitor în țara noastră. Dar din păcate ele și-au putut îndeplini nobila misiune numai parțial. În majoritatea lor trunchiate, cu multe greșeli și omisiuni, lipsite de valoare artistică primele tălmăcirii n-au putut oferi cititorului român decît o palidă imagine a minunatei arte realiste, alit de viguroase și de originale a lui Tolstoi. A rămas astfel în seama tălmăcirilor de după 25 August 1944 — mistune pe care ele și-o îndeplinesc cu succes — de a transpune cu adevărat în limba noastră paginile care fac mindria literaturii ruse și a literaturii progresiste din lumea întreagă.

Tatiana Nicolescu

L.N. TOI

„CA UN DEMIURG...”

Odată intrați în contact cu opera lui Tolstoi, scriitorii romini i-au realizat, fără ocoluri, dimensiunile excepționale. Comentariile lor pe marginea acestei opere, aprecierile, mărturiile sînt altceva decît simpla recunoaștere a unei valori artistice, ele poartă amprenta unei zguduiri puțin obișnuite. Izbește în această atitudine caracterul imediat de reacție directă, intensă, din care lipsește spectaculozitatea curentă a gloriilor efemere impuse de preferințe zgomotoase. „Cine n-a admirat, înspăimîntat — observa Ibrăileanu — acea colosală evocare de viață din „Război și Pace” și acea minuoasă disecare, zi cu zi, a sufletului nefericitei Anna Karenina”.

Enorma desfășurare de viață, împletirea a numeroase destine, acuitatea observației realiste asupra oamenilor și mediului în care ei se mișcă, au provocat scriitorilor romini, la lectura lui Tolstoi, o senzație de ascensiune pe o culme ameteitoare. Această surpriză copleșitoare se reflectă în rîndurile pe care un scriitor, cunoscut din cercul revistei „Contemporanul”, ca O. Carp le așternea după citirea „Annei Karenina”: „...Viața de salon intimă, de crai, de bolnavi la băi, de artist în străinătate, de scriitori; discuții, vinătoare, muncă de cîmp, cununie, naștere, moarte, femei ușuratiche, mame bune, copii, moșnegi, toate vârstele și anotimpurile cu viața lor de necazuri, de muncă și de petrecere, analizată cu pătrundere adîncă pînă și în cele mai ascunse impresii, gânduri și simțiri, mișună în roman și se desfășură, mai limpede înțeleasă decît a ta proprie... Levin, Kitty, Dolly, Anna, Vronski... îți vine să crezi că i-ai văzut, că le-ai citit în suflet, îi cunoști și-i iubești ca pe niște prieteni”. Aprecierile acestea apăreau în ziarul socialist „Drepturile omului” în 1888. Exact în aceeași vreme îl descoperea pe Tolstoi și Romain Rolland, care a încercat, după cum relatează și introducerea la monografia ce i-a închinat-o mai tîrziu, un tulburător sentiment de „revelație”. Dacă scriitorul francez, avînd în urmă o mare tradiție, s-a cutremurat, cu cît mai acută trebuie să fi fost întîlnirea pentru scriitorul român, mandatar al unei literaturi recente, iar dacă se are în vedere numai romanul, încă neamancipată de vîrsta copilăriei. Existența romanului românesc nu acoperea nici măcar durata unei vieți de om la data ivirii lui Tolstoi. Cînd acesta călătorise prin țara noastră adus de obligațiile sale de ofițer, în vara lui 1854, Bolintineanu abia se pregătea să dea literaturii romine cel dintîi roman integral. Primul roman notabil prin substanța socială avea să fie „Ciocoi vechi și noi” al lui Filimon în 1863. La data publicării comentariului de mai sus nu exista nici „Dan” al lui Vlahuță, nici „Mara” al lui Slavici. Prestigiul romanului era uzurpat de șirul al-

caturilor românești cu personaje m după capriciile unor inspirații fanteziste, neverosimilul caracteriza atît comportarea najelor cît și desfășurarea intrigii. Deși Băse se cunoscut, tradus, imitat, lecția sa nu dase încă romanul românesc, fiindcă ceerbise la el era mai ales curiozitatea tipuritea de „fiziologie” a caracterului, precisiemie a împrejurărilor sociale determinantia, care în roman se traduce printr-o înampă și unitară a unui vast sector de vcomplexitatea, cu varietatea ei contradicost fost dezvăluită scriitorului român de cătreFapt semnificativ: cînd Duiliu Zamfirescușit îndemnat să reflecte într-o imagine ctoare societate românească din vremea pregătit lucrarea printr-o asiduă și laborioventare a romancierului rus. Studiul în care îl dedică lui Tolstoi în 1893, un an îna inaugura ciclul romanelor proiectate cula țară”, scotea în evidență tocmai impreforță de creație, autenticitatea cu care își prezența personajele tolstoiene, făcînd cibirile dintre acestea și lumea reală să setreptat pînă la dispariție: „Interesul ce-lă în cititor, de la intîia pagină, e atît de — nota scriitorul român — încît acesta ridicat ca prin farmec din lumea lui reală în lumea și mai reală a celui alt”. În condiții, lectura nici nu mai avea atribunuite, devenind un moment al existenței cite: „Ca un demiurg — constata C. Stere adîncurile sufletului său, Tolstoi creează o cînd te desparți de un roman al lui nu în stare să crezi că n-ai trăit împreună lui, că nu-i cunoști personal, și nu te vei tilni din nou cu ei”.

Tolstoi a fortificat încrederea scriitorilor în capacitatea de cuprindere a romanului sibilitățile acestei specii, foarte timidă pînă atunci la noi, de a se desfășura larg și spațiu, pătrunzînd în profunzimea fensociale, morale, psihologice. Cu alte cuvîmanul — considerat în trecut aproape exrefugiu în senzational și în mister, cu un neguros și superficial — căpăta dintr-o cente grave, fiind privit ca un posibil imbogățire a cunoașterii omului. Duiliu Zanu ezita să susție că, alături de Darwin, Tăcut cel mai mult pentru progresul în omului. Ceea ce savantul naturalist opercîmpul biologiei, marelui romancier izbutise lizeze în planul reacțiilor interioare, sufletJean Bart, uluitoarea bogăție de înțelesuri tolstoiene îi dicta să vorbească despre acdespre o „epoce modernă”.

Satisfacții, prilej de meditație oferiserilor romini și alți creatori de seamă al li universale. Tolstoi a însemnat, însă, nici nicipi mai puțin decît „senzația vieții”. Nu îndoială, scriitorul Tolstoi, autorul r„Anna Karenina” și „Război și Pace”, a fferat profetului nonviolentei, apostolului s la rău, fapt pentru care chiar opere lite

Sculptură de E. M. Vilenski

Dacă ne lăsăm tentați a considera însemnările lui Tolstoi despre artă și despre artiști drept note obișnuite de teorie și critică literară, atunci fără îndoială că gigantul de la Iasnaia Poliana trebuie acuzat, folosind terminologia curentă, de o totală lipsă de comprehensiune. El dovedește aceeași necrutătoare intoleranță față de marele Will ca și față de autorul „Florilor răului” exagerînd slabiciunile unor opere sau transformînd, pur și simplu, calitățile acestora în defecte capitale.

Dar lucrurile se schimbă atunci cînd primim aceste însemnări dintr-o perspectivă diferită, acordîndu-le o cu totul altă semnificație: aceea de autocaracterizare indirectă a propriilor scrieri ale autorului. În acest caz, chiar și cele mai surprinzătoare și nedrepte afirmații capătă o anumită justificare și, ceea ce este mai important, ne ajută să înțelegem mai exact dimensiunile operelor tolstoiene. Spicim din noianul de însemnări cîteva, care ni se par revelatoare pentru sensurile generale ale artei lui Tolstoi.

Mai întîi, binecunoscutele aprecieri despre opera lui Shakespeare. Tolstoi declară de la început că opinia lui asupra lui Shakespeare „este cu totul diferită de aceea acreditată în lumea europeană”. Considerentele pe care se întemeiază această opinie defavorabilă sînt următoarele: limbajul emfatic, exagerarea laturii convenționale a teatrului shakespearean, sistemul metaforic inzorzonat prin care se exprimă eroii dramelor shakespeareane, hiperbolizarea anumitor laturi ale conflictului.

Într-altă parte, el enumeră cîteva dintre semnele de „pervire a artei”. Printre acestea tendința spre ornamentarea operei, care se manifestă în poezie prin: „folosirea ritmurilor excesiv cadențate, a rimelor foarte sonore și a expresiilor ultraelegante”. Apoi, tendința pe care o numește „a presiunii fizice asupra sensibilității noastre”, produsă de efectele contrastante: urît-frumos, clar-obscur, banal-extraordinar. Tolstoi consideră că aceste procedee, acceptate încă de pe atunci ca o dovadă de rafinare a expresiei artistice, sînt de fapt extrem de grosolane. În sfîrșit, trebuie să amintim reproșul

principal pe care-l aducea operei lui Richard Wagner, și anume: încercarea de a uni într-un singur tot muzica și poezia. După Tolstoi, eroarea constă în aceea că „fiecare artă își are domeniul ei definit, distinct față de celelalte domenii ale artei”.

În cele spuse pînă aici sînt contestate modalități de creație literară care s-au dovedit extrem de rodnice de-a lungul anilor. Unele dintre ele au devenit indispensabile în activitatea oricărui scriitor contemporan. Noi le-am citat nu spre a le anatemia în bloc și fără discernămint. Am vrut doar să subliniem astfel nu geniul criticului Tolstoi, ci geniul prozatorului Tolstoi. Opera lui ne apare cu atît mai surprinzătoare în măreția ei, cu cît autorul, consecvent crezului său estetic, nu a folosit nici unul dintre mijloacele de expresie amintite mai sus, care au impus numeroși alți scriitori pe firmamentul literaturii universale.

Armonia superioară a operelor lui Tolstoi se află dincolo de canoanele estetice, mai vechi sau mai noi. Tabelele de valori obișnuite nu-și găsesc aplicația în acest univers, la fel de complex și, în aceeași vreme, la fel de armonios ca și viața însăși. De aceea, opera lui nu se pretează caracterizărilor succinte și revelatoare, atît de scumpe criticii literare.

Despre Balzac, de pildă, s-a putut afirma, cu deplină justificare, că este autorul celei mai complete radiografii literare a stărilor de spirit pe care le generează banul în societatea burgheză. Totalitatea personajelor sale de prim plan se definesc în jurul și în legătură cu posesiunea banilor — principalul semn al puterii în lumea capitalistă. Balzac avea o aplicație deosebită pentru înțelegerea fenomenelor sociale și a influenței pe care acestea o exercitau asupra destinului omeștii.

Armonii desăvîrșite

Dar coordonatele vieții sociale sînt oare mai puțin vizibile în opera lui Tolstoi? Există oare, în galeria marilor sale personaje, vre-unul care să nu fie bine fixat în ambianța socială a timpului? Cu toate limitele ideologice cunoscute, nimeni n-ar putea face o asemenea afirmație. Ar fi inutil să ne referim, în acest sens, la personajele operei tolstoiene bine cunoscute ca atare, dar chiar și acelea care au fost atinse de falsă interpretare a criticii burgheze, dovedesc contrariul. Despre Fedea Protasov din „Cadavru viu” s-a afirmat nu o dată că este intruchiparea ideilor lui Tolstoi despre inutilitatea rezistenței în fața răului. Dar, în ultimă instanță, același Protasov se ridică, în termeni deosebit de clari, împotriva caracterului inuman al relațiilor sociale care-l înrobesc și-l determină să-și ia viața. Replicile lui în cabinetul judecătorului de instrucție, sînt absolut limpezi și innobilează tragedia lui Protasov cu rezonanțe sociale aspre, de netăgăduit.

Spre deosebire, însă, de opera lui Balzac, creația lui Tolstoi înscrie și în acest domeniu performanța armoniei superioare. Contextul social este utilizat de uriașul de la Iasnaia Poliana cu grijă și măsură, în spiritul respectării adevărurilor profunde ale vieții. Interferența coordonatelor sociale și individuale ale personajelor sale este infinit mai bogată și de aceea infinit mai cuprinzătoare sub aspectul marilor generalizări privitoare la destinul oamenilor. Întrepătrunderea datelor sociale și individuale din fișa personajelor sale atinge o excepțională subtilitate. Din acest punct de vedere, ar fi deosebit de interesantă și edificatoare chiar și simpla inventariere a acestor date din fișa Annei Karenina. Calvarul ei este, rînd pe rînd și tot deodată, rezultatul propriei conformații caracterologice, precum și rezultatul convențiilor ucigătoare din societatea acelei vremi. La momentul potrivit, Tolstoi știe

să innoade și să deznoade, cele două fire principale ale tuieste țesătura unui destin una din sursele deplinei vi najelor sale.

„Anul Tolstoi” a prilejuit rîrija unei foarte acute opoitoievski. Unii scriitori și critici stabilească o precizie erarhică unitate de măsură influențată fiecare dintre eturii contemporane. Criteriul discutabil, pentru că a testați toți marii creatori Shakespeare, cel puțin. De ca rîndurile ce urmează să drept a încercare de a face toritului prin plasarea unor și categorice, menite de ascieze opera lui Dostoievski.

Discuția amintită evidențiază capacitatea lui Dostoievski cîmile sufletului omenesc cu citate, precum și metoda efica acestor viguroase intror. Pentru a reface cadrul dezamintim și noi că Dostoievmarilor monografii ale unui al unei singure stări psihice.

Dar i se poate contesta adincimea, exactitatea și psihologic al personajelor să ginează cineva că se putea apariția sentimentelor de Andrei Bolkonski pentru Na cirea și revenirea Natașei d tinire cu Anatol Kuragin și pagini mai evocatoare desplicitis, ca cele din Sonata

Am vrea să spunem, la acuvinte și despre cunoscute

YTOI

IASNAIA POLIANA - ZONA LINIȘTEI

„Învieră” ori „Sonata Kreutzer”, unde dogmele acestea se fac simțite, n-au întrunit azeziunea entuziastă a scriitorilor romini. Duiliu Zamfirescu făcea chiar din primele paragrafe ale studiului său această separație, întemeindu-și într-un fel elogiul tocmai pe distincția netă: „Entuziasmul meu pentru el nu mai avea margini, fiindcă trebuie să mărturisesc avusesem grijă să înlătur sistemati-ceste toate încercările sale filozofice din urmă”. Hașdeu, la rindu-i, judeca foarte aspru „Sonata Kreutzer” în latura sa filozofică.

Revistele democratice, publicațiile mișcării muncitorești au făcut mult pentru înțelegerea acestei apariții meteorice. „România muncitoare” din 1908 explica de ce Tolstoi, cu toate ideile sale false, servea totuși cauza revoluției ca unul ce s-a ridicat împotriva filistinismului burghez și a condamnat despotismul feudal. După moartea genialului artist, „Calendarul muncii” din 1912 relua demonstrația, spulberind încercarea cercurilor burghezo-liberale de a-și însuși moștenirea tolstoiană. În fe-lul acesta, în fața scriitorilor romini s-a deschis perspectiva să aprecieze și mai sigur lecția ex-traordinarului creator, „demiurgul”, să întreză-rească în opera sa pe lângă vigoarea realismului, triumful aspirațiilor spre frumos și spre mai bine a mulțimii oamenilor simpli.

Geo Șerban

Masa la care au fost scrise „Război și pace” și „Anna Karenina”

Tolstoi - „Moartea lui Ivan Ilici”. Nuvela o-cupă în ansamblul operei tolstoiene, atât de originală prin întreaga ei tematică, un loc aparte, singular. Ea răsună în universul tolstoian ca un motiv străin, mai exact, ca un motiv dostoievskian. Pentru că „Moartea lui Ivan Ilici” este monografia sentimentului de pulverizare fizică a unui individ. Dar tratarea temei se face cu mijloacele artistice ca-racteristice întregii opere a lui Tolstoi. O te-mă dostoievskiană, tratată cu mijloace tolstoiene.

Descripția putrezirii fizice a lui Ivan Ilici este întreprinsă fără artificii, fără episoade zguduitoare. Întreaga atmosferă, grea, apă-sătoare, halucinantă până la sfârșit, este re-compusă din amănunte cu totul banale. E-conomia de mijloace este maximă sub ra-port cantitativ. Și cu toate acestea, groaza și disperarea în fața neantului sînt la fel de puternice ca și în opera lui Dostoievski.

Sub impulsul acestei stări răsfoiești încă o dată paginile povestirii, căutînd episoadele cele mai tari. Nu găsești nimic deosebit, nici un episod și nici un amănunt despre care să afirmi: acesta sau acestea m-au cutre-murat mai ales. Ne aflăm în fața uneia din marile enigme ale creației tolstoiene, evidentă nu numai în nuvela citată, ci și în restul o-perei sale.

Fără intenția de a minimaliza scriitorii comparați cu Tolstoi, putem totuși spune că personalitatea literară a acestuia din urmă îi include, într-un anumit fel pe ei și pe alții de valoare egală, într-o armonie nouă, de-săvîrșită. De aceea, Tolstoi, nu poate și nu trebuie să fie imitat. Cînd se va naște scriitorul cu un potențial creator identic, el va fi, în noile condiții, la fel de singular ca și Tolstoi. Opera gigantului de la Iasnaia Po-liana trebuie cercetată precum explorează oamenii Universul infinit: cu mult folos, dar fără intenția de a-l recrea undeva, pe pla-neta noastră.

Paul Granea

Imi propusesem să vizitez Iasnaia Po-liana în ziua de 7 octombrie. Călătoria mea în U.R.S.S. se apropia de sfir-șit așa încît, indiferent de condițiile at-mosferice, trebuia să puresc la drum, în jos, către Tula, în apropierea căreia se afla ținta pelerinajului meu.

Vremea imi era cam potrivnică: ce-rul, acoperit de o husă de culoarea as-faltului, mustea ca un burete infinit, u-mezind pavajul, acoperișurile verzi de tablă, prelatele camioanelor și vagoa-nele de tramvai. Era într-adevăr o zi morocănoasă de toamnă care n-avea de ce mă dispune. Totuși, am pornit-o spre gara Kursk; în piața gării urma să mă întilnesc cu prietenii sovietici. Bucu-ria și voia bună cu care m-au întimp-nat au fost molipsitoare, așa că odată imbarcată în „Zim”, am lăsat mihirea în urmă.

După trei ore de mers pe o șosea ai-doma unor „montagnes russes” am a-juns la Tula. De acolo mai aveam de făcut încă vreo 15 km. pe șoseaua spre Kociaki. La întretăierea drumului ce du-ce la Iasnaia Poliana cu șoseaua Or-lovski, am fost întimpinați de chipul cioplit în stîncă al lui Lev Nikolaevici, sfredelindu-ne cu privirea.

Pășind pe „prospekt”, mi s-a părut că soarele se ivise din spatele norilor

casă modestă, cu două caturi, văruiță anul acesta, de obicei acoperiș de tablă verde, de care atîrnă, ca o bro-boadă, iedera roșietică. Asta să fie casa lui Tolstoi? Indicatorul ne răspunde ca-tegoric că da. O casă simplă, aș fi vrut să spun banală, dar ceva m-a oprit să-i dau un asemenea epitet. Era tablă de lemn a pridvorului, care înconjura casa aproape din trei părți: scinduri e-gale, în care un tîmplar artist, poate chiar din satul Iasnaia Poliana, decupa-se un cocos, un cal și o femeie cu bra-țele întinse în lături, fiecare figură re-petindu-se regulat. Respirau atîta naivi-tate, prospețime și mișcare încît întreaga clădire părea că-și iese din am-orțire și-și da în vileag personalitatea.

În antru - cărți; toate celelalte trei încăperi de la parter, care serviseră pe rînd ca odăi de dormit copiilor, profes-oriilor lor și în care de multe ori chiar Tolstoi se odihni, sînt și ele pline cu cărți - cite un pat metalic, o măsuță de noapte, un lavoar și cărți. Pe pereți - portrete de familie. În cea din urmă o-daie de pe stînga, în care Lev Nikolae-vici și-a petrecut ultimele luni de la Ias-naia Poliana, deasupra patului atîrnă portretul fiicei sale Maria, pictat în ulei. Totuși, printre cadrele din prima încă-pere în care am pășit, un alt portret m-a reținut atenția mai îndelung, pen-tru că nu mă așteptam să-l aflu acolo printre membrii familiei Tolstoi: era Dic-kens. Da, Charles Dickens! Iar sus, în-tr-o odaie am găsit un al doilea portet al scriitorului englez. Patriarhului de la Iasnaia Poliana îi plăcuse Dickens. Și nici nu este de mirare, pentru că pe a-mindoi îi unea o mare, o adîncă iubire de oameni.

Am urcat scara răsucită ce duce la singurul etaj al casei. Sub pașii noștri lemnul vechi și uscat scîrția sfîșind tă-cerea. Am trecut prin cele două odăi ale secretarilor. În cea de a doua, sub fereastră, pe o măsuță, se lăfăia mare și neagră, ca un lădoi, o mașină de scris „Remington”, una din cele mai vechi din lume, un obiect care ar putea con-stitui mindria oricărui muzeu de istorie a tehnicii. În dreapta ușii, într-un colț, tronează presa de mină la care Tolstoi își tipărea ziarul „Iasnaia Poliana” și atîtea articole și pamflete despre edu-cație, etică etc. Apoi, am intrat în odaia de dormit. În spatele ușii, de perete, se sprijină un toiag lung de lemn, ca o cir-je de patriarh. Alături, de un cui, stă agățată una din imensele cămăși albe de in, cusute de Sofia Andreevna. De-a-supra ei odihnește faimoasa pălărie - aceea de muselină cu boruri largi, prin-se pe un cerc subțire din sîrmă de o-șel. Cineva i-o adusese de prin străi-nătăți și Lev Nikolaevici o purtase cu mare plăcere, pentru că era practică: o putea împături și viri în carimbul ciz-meii ori de cite ori nu avea nevoie de ea. Pe podea, în-tre soba de zid și lavoar, două hal-tere mici pentru gimnastică. Stau așa de parcă abia le-a lăsat din mî-nă Lev Nikolaevici, ca să pornească pe cal spre Voronka, la scîldătoare.

Din dormitor am trecut în odaia de lucru. Este locul de naștere a celor mai multe opere ale lui Tolstoi. Pe ma-sa de scris, sub o cutie de sticlă, -pa-harul cu creioane, călimara, calenda-rul cilindric, două sfesnice, hirtii... Pe un perete, tablouri, fotografii, etajere pe care stau inghe-suite o enciclope-die respectabilă le-gată în piele vîș-nie și cărți, cărți de tot soiul și în toate graiurile. Pe-rețele opus este tăiat de ușa balco-nului. De acolo privea Tolstoi o parte din parcul engle-zesc, „Klini” și me-rii care îi amintea de mama sa. În sa-lon, care în zilele răcoroase ținea loc de sufragerie, o masă lungă prăfui-tă, gata pusă pentru niște oaspeți ce n-aveau să mai

vină niciodată. Pianul, măsuța la care Lev Nikolaevici juca șah cu fiul lui mai mare Serghei, fotografia trimis în dar de Edison, fotografiile...

Coborînd, am luat-o pe alea de tei, alea preferată a patriarhului. Din ca-pătul opus al aleii venea un parfum pu-ternic, puțin acrișor. Nu era de flori. Vremea lor trecuse. Am grăbit pasul. Lîngă clădirile anexe ce dau spre Starii Sad, stăteau aliniate coșuri mari de nu-iele, pline cu mere. Mere mari, rotunde. Pieluța mată, verde gălbuie era acope-rită, în regiunea codiței, cu mici pete rubinii. Erau vestitele mere Antonovka. Culesul era în toi.

Am ocolit spre dreapta, pe alea fra-sinilor. Din loc în loc tablăte indicatoa-re: „Spre mormint”. În copaci, cuiburi părăsite de păsărele. Cîntăreții pleca-seră spre meleguri cu iarnă mai dulce. După un sfert de oră de mers, ne-am oprit în fața unui mănunchi de arbori, în mijlocul cărora se află o ridicătură de pămînt, lunguiață, de forma unui si-criu, acoperită cu iarbă. Singura podoa-bă - un ghiveci cu flori de culoarea sin-gelui incheșat, pe jumătate vestejite: îl adusesse cineva cu vreo două săptă-mini înainte. Împrejur, un gârduț de-o palmă, din vergi de fier, căptușit cu pui de brazi de aceeași înălțime. Dacă în urmă cu zece pași, n-am fi zărit o ul-timă tablăte indicatoare, n-am fi crezut că acolo se afla mormintul lui Tolstoi. Era locul pe care și-l dorise chiar scri-itorul ca lăcaș de veci: pentru că acolo îngropase Nikolai, fratele lui mai mare, în vremurile de demult ale copilăriei, misterioasa „nuia verde” ce trebuia să aducă fericirea celui ce o găsea.

Austeritatea mormintului ne-a copleșit pe toți. Priveam tăcuți. Tolstoi știuse să fie mare și după moarte!

Răscolii pină în adîncul sufletului, am pornit înapoi. Și mergînd îngîndurați n-am băgat de seamă că am apucat pe un drum greșit așa că, fără să vrem am ajuns în partea opusă, pe malurile Vo-ronkai. Acolo am întilnit, însă, cițiva copii, care s-au arătat foarte bucurosi să ne conducă pe calea cea dreaptă.

Începu să se întunece. Stejarii de veacuri luau forme fantastice de balauri cu mulțimi de capete. Ici-colo cite un mesteacăn cu scoarța albă mai indulcea întunericul ce ne înconjura vrăjmaș. Și abia după aproape o oră de mers sus-ținut ne-am aflat din nou pe „prospekt”. Vizitatorii plecaseră. Jos, la intrare, ne aștepta „Zim-ul”.

Am pornit. Din nou Tula... Uruit de tramvaie și camioane. Lumini aprinse... Din nou „montagnes russes”. Oka... Ma-șina aștepta cu peste 100 km pe oră. Ne întorceam la Moscova...

Zona liniștei rămăsese în urmă.

Simona Drăghici

Mormintul de la Iasnaia Poliana

DE LA MAȘINILE-INSECTE LA MAȘINILE-VERTEBRATE

Mașinile electronice pe care le cunoaștem, mașinile de calculat în special, lucrează după un program dinainte stabilit, de la care nu se pot abate niciodată. Ele pot fi asemuite cu insectele, cu păianjenul de pildă, care toată viața lui nu face altceva decât să țese.

Mașinile pot executa și operații mai complexe, pot fi furnaliști, dispeceri sau contabili, dar pentru asta în memoria lor trebuie înscrise o sumă de date pe care ele le reproduc apoi cu conștiințiozitate. Pentru a alcătui programul unei asemenea mașini, este nevoie de munca unei armate de oameni.

Se înțelege că acest sistem este nepractic și neeconomic și de aceea s-a căutat o soluție: mașinile să-și elaboreze singure programe noi!

Mașina electronică va trebui să... învețe.

Deși abia acum trei ani savantul francez Paul Cossa afirma că acest lucru nu este cu puțință, astăzi asemenea mașini există și funcționează perfect.

A fost construită o mașină electronică care, dintr-o mulțime de programe, dintre care unele fără nici un sens, alegea pe cel care permitea soluționarea problemei date. La început, mașina încerca, la nimerală, toate programele, dar după ce-l găsea pe cel potrivit, nu se mai abătea de la el. Și chiar atunci când au fost schimbate intrucitva premisele problemei, mașina a „preferat” să-și adapteze programul la noile sarcini, decât să analizeze din nou toate programele inutile.

În urma acestei performanțe s-a considerat că se poate da mașinii o sarcină și mai grea. Mașina a primit texte din articole științifice și tehnice, pe care le analiza cuvânt cu cuvânt, stabilind importanța fiecărui. Apoi, analizând și propozițiile, a stabilit însemnătatea lor după cuvintele cuprinse în ele. În cele din urmă, mașina își forma o „păreră” asupra frazelor mai importante, determinând sensul articolului, pe care îl retipărea sub formă de referat.

Iată dar că părerea lui Paul Cossa s-au dovedit greșite.

Mașinile pot „învața”, își pot însuși cunoștințe adimă animalelor mai evoluate, cum sint cîinii sau maimuțele.

Am trecut deci de la mașina-insectă la mașina-vertebrată!

Așa cum animalele superioare sînt capabile, ca pe lîngă reflexele înnăscute să-și însușească altele noi, condiționate, tot astfel și mașinile pot trece de la un program rigid, necondiționat, la o activitate pentru care își alcătuiesc singure programul.

Amplasînd asemenea mașini în condiții diferite, fiecare din ele își va însuși o anumită experiență, înțocmai ca animalele născute în aceeași vizuină dar crescute unele în pădure, altele în stepă.

Cum de-au fost posibile asemenea realizări? Cum au ajuns oamenii de știință să dea mașinilor însușiri ale animalelor superioare?

Problema a putut fi rezolvată de către cercetătorii sovietici datorită aplicării în cibernetică, a teoriilor pavloviste.

Dresura mașinilor

Pentru stabilirea modului de alcătuire a programului de lucru de către o mașină electronică, a trebuit să se afle, mai întîi, cum își alcătuiesc asemenea programe fiin-

țele vii. Și iată că în institutele de cercetări cibernetice au început să apară animale de experiență. În colaborare cu biologii și cu psihologii, ciberneticienii au făcut nesfîrșite observații și experiențe stabilind că, treptat, animalele exclud mișcările de prisos, menținînd numai pe cele strict necesare acțiunii pe care o au de întreprins.

La început, o maimuță ajungea la masa cu fructe făcînd o mulțime de mișcări, dintre care mai mult de jumătate erau inutile, întâmplătoare și nu contribuiau la îndeplinirea țelului. Însemnînd mișcările maimuței cu simboluri matematice, s-a putut vedea cum creierul viu „jucreează asupra lui însuși”. Treptat, erau excluse diferite gesturi inutile, pe care la experiența următoare maimuța nu le mai repeta. Dacă prima încercare a durat 1 minut și 20 secunde, la ultima, maimuța a ajuns la fructe în numai 2 secunde.

Experiențe similare au fost efectuate pe cîini, pe șobolani și pe alte animale în laboratorul prof. L. N. Braines, extrăgîndu-se reguli, numite în limbajul ciberneticienilor „algoritme”. Algoritmii stabilite cu ajutorul animalelor au fost aplicate la mașinile electronice.

La prima vedere, mașina capabilă să învețe este uimitor de simplă. Ea nu are decît 100 de tuburi electronice și dimensiunile unui dulăpaș. Apăsînd pe butoane, se declanșează sonerii, sirene sau alte semnale, iar drept răspuns, se aprind becuri colorate.

Mașina „nedresată” se comportă ca un animal tînăr, zburdalnic. Becurile se aprind cu totul întâmplător. Dar dacă una din aceste acțiuni întâmplătoare este consolidată de un scop (ca acela al obținerii fructelor la maimuță), prin apăsarea unui buton special blocul acțiunilor întâmplătoare încetează să mai activeze și mașina „memorează” mișcarea prin care a obținut „fructele”.

Mașina nu are deci nevoie de o memorie aparte, ca instalațiile cibernetice obișnuite. Tuburile electronice care înlocuiesc memoria sînt în legătură cu dispozitive care îndeplinesc acțiunile logice. Astfel, mașina seamănă, ca structură, mai mult cu creierul viu, care nu dispune de un sector special pentru păstrarea informațiilor.

Deocamdată, mașina-vertebrată acționează în gol. Ea nu face decît să aprindă becuri. Dar specialiștii de la institutele sovietice de energetică au și început să lucreze la adaptarea ei la munca productivă.

Mașina va studia procese tehnologice complicate, cum e de pildă producția cauciucului sintetic. Ea va primi informații cu privire la temperatura, compoziția chimică și presiunea materialului prelucrat, iar ca element de control îi va servi cantitatea și calitatea producției finite.

O analogie interesantă

După ce creierul omeneșc își însușește o serie de cunoștințe, el este apt pentru creații proprii...

Mașina poate fi și ea capabilă de creație? Sîntem tentați să întrebăm.

Răspunsul ni-l oferă M. M. Bongard, colaborator al Institutului de biofizică, în revista „Znanie sila”. Savantul compară mașina electronică cu locuitorul unei alte planete, care nu cunoaște nimic din viața pămîntească și căruia i se arată fotografii ale unor animale cu caracteristici diferite.

Într-o situație similară se află și mașina invitată să ghicească, după anumite indicii necunoscute de ea, cărei legi îi aparține un anumit grup de cifre. Mașina verifică toate cifrele la rînd, dacă sînt întregi sau fracționare, negative sau pozitive, mai mari sau mai mici ca o unitate. După aceea, își formează o imagine completă despre ele. Aceasta ar fi „judecata” mașinii.

Disponînd de rezerva necesară de

cunoștințe și de capacitatea de a judeca, mașina trece la munca de creație. Continuînd analogia amintită mai sus să ne închipuim că, după ce am familiarizat-o cu câteva specii de animale pămîntene, am arăta ființei din altă planetă fotografia unui animal necunoscut lui, dar care seamănă cu cele văzute pînă atunci. Locuitorul extrapămîntean va spune, desigur, că seamănă cu o pisică sau cu un rîs, dar nu va pronunța cuvîntul tigr, pentru că nu-l cunoaște. La fel se va întîmpla și cu mașinile.

Unii fizicieni sovietici sînt chiar de părere că dîndu-se mașinilor electronice un program cît mai perfecționat, am putea să le facem să îndeplinească și o muncă experimentală. Folosindu-și întreaga rezervă de cunoștințe și descoperind că un anumit caz este mai complicat decît cele pe care le cunoaște, mașina ar putea să pună la un moment dat experimentatorului o întrebare: este adevărat, de pildă, că inerția este proporțională cu masa și tratul vitezei, așa cum reiese din cele studiate de mine? Și aflînd că presupunerea ei se adevărește, mașina își va continua cercetările. Ea va memora noile informații primite și va deveni tot mai „inteligentă”.

După toate acestea, apare firească întrebarea: oare capacitatea de „gîndire” a mașinilor n-are limită? Oare cu timpul mașinile vor face inutil orice efort cerebral al omului? Acest lucru nu se va întîmpla niciodată. Mașina va fi un ajutor credincios al omului, va putea depăși chiar, într-un anumit sens, capacitatea sa de lucru, dar niciodată nu-l va putea înlocui. Spiritul creator al omului va îmbunătăți însă mașinile tot mai mult, va putea descoperi căi și metode noi pentru a spori posibilitățile lor de lucru.

Radu Nor

Cu ascensorul dincolo de nori

Turnul-laborator străpunge cerul ca un ac uriaș. Unde se află acest turn? Pentru ce anume a fost construit?

Omul trăiește pe fundul oceanului atmosferic. Globul terestru este înconjurat de atmosfera cînd caldă, cînd bîntuită de furtuni, vijelii și ploți torențiale.

Stratul de aer ne apără înlocuindu-l ca o armură împotriva radiațiilor nocive ale Cosmosului, a bombardamentului permanent cu meteoriți și, ce e mai important, oferă aerul atît de necesar vieții.

Deși a fost studiată sute de ani, atmosfera continuă să păstreze multe taine. De aceea, savanții sovietici efectuează, folosînd cele mai noi mijloace tehnice, cercetări complexe în toate straturile atmosferei. Utilizînd rachetele și sateliții artificiali ai Pămîntului, ei au făcut descoperiri importante în zonele superioare ale atmosferei. Dar și straturile inferioare ale atmosferei, care se învecinează direct cu Terra, prezintă un mare interes științific și practic.

În straturile inferioare ale atmosferei au loc procese extrem de complexe. Ele influențează puternic viața și activitatea omului. Aici are loc un schimb permanent de căldură și umezeală între atmosferă și sol.

Pentru cercetarea straturilor inferioare ale atmosferei a fost construit recent lîngă Moscova, un turn-laborator, înalt de 313 metri. Turnul are forma unui tub de oțel vopsit în culoarea argintului. Alcătuit din 50 de tuburi cu diametrul de aproape 25 metri, turnul se termină la bază într-un con, înfipt într-un suport solid. Acest „punct de sprijin” asigură turnului o mare stabilitate. Cabluri de oțel îl fixează puternic la sol, pentru a-l feri de primejdia uraganelor.

microscop

Brăzdarul cu viață lungă

În colhozurile „Novaia jizn”, „Kirov” și altele din regiunea Saratov mecanizatorii n-au schimbat și n-au ascuțit nici măcar o dată pe sezon brăzdarele, deși solul era tare ca piatra. Explicația constă în faptul că brăzdarele au fost făcute din relit, un aliaj special foarte dur. Relitul întrece de două ori, în duritate, cele mai bune aliaje folosite pînă acuma în fabricarea brăzdarilor.

Combină uscatore

Un grup de specialiști din Ministerul agriculturii al U.R.S.S. a construit un uscător de cereale pe care l-au montat pe combina „S-4”. Înainte de a ajunge în buncherul combinei, cerealele trec printr-un tambur rotitor unde în numai 10—12 minute sînt uscate și curățate de buruieni. Uscarea se face cu ajutorul unui curent cald de gaze și aer. După care cerealele ajung într-un buncher unde sînt umezite. Datorită noului dispozitiv se reduc operațiunile de transport, se reduce și perioada de recoltare și se previn pierderile de recoltă.

Automatizarea lucrărilor de construcție

La Moscova va lua ființă un centru electronic pentru dirijarea construcțiilor. În acest scop, la Institutul de cercetări științifice „Mosstroï” va fi construită o mașină electronică de calculat. Inginerii de la centrul electronic, vor introduce în mașină, la începutul zilei de lucru, graficele șantierelor de construcție, graficele combinatelor pentru piese prefabricate și cele privind circulația autotractorilor. Mașina va „memora” ora de plecare de la combinat și cea de sosire pe șantier a fiecărui autotractor, va înregistra ce tipuri de prefabricate și la ce oră trebuie expediate spre șantier etc. La intrările principale ale șantierului și la porțile fabricilor de materiale de construcție vor fi instalate puncte de control, care vor ține legătura telefonică cu centrul de dirijare. Mai mult, mașina electronică de calcul va efectua și alte operațiuni cum ar fi: planificarea producției, repartizarea resurselor tehnico-materiale, elaborarea graficelor de lucru etc.

Explozii pașnice: exploatarea minereului de fier în anomalia magnetică de la Kursk.

E. Reabcikov

★ FILMUL ★

Noi personaje tolstoiene pe ecran

Deși a început recent, turnarea filmului „Invierea” se află într-un stadiu avansat. Prima serie a filmului va fi terminată încă la sfârșitul acestei luni, urmînd

Katiușa Maslova (T. Semina)

să fie prezentată pe ecran în cadrul festivităților prilejuite de comemorarea semicentenarului morții lui Lev Tolstoi. Trans-

punerea cinematografică a cunoscutului roman tolstoian se datorește regizorului M. Șveiter și se întemeiază pe un scenariu al dramaturgului Evgheni Gabrilovici. După cum a declarat regizorul Șveiter, într-un recent interviu creatorii filmului s-au apropiat cu deosebită grijă de textul operei literare, căutînd să-i reliefeze sensurile majore, care definesc poziția combativă, critică a marelui scriitor față de nedreptățile sociale ale vremii sale. În același timp ei se străduiesc să privească materialul faptic oferit de scenariu prin prisma contemporaneității. De aceea filmul „Invierea” își propune să prezinte atât răcile regimului autocrat țarist și acutele probleme sociale ce frământau pe oamenii înaintați din vechea Rusie cît și acele probleme care, evident într-o altă lumină, se află și astăzi în fața omenirii.

Filmul pune un accent deosebit pe lupta sfișietoare ce se dă în sufletul prințului Nehliudov pentru a îndrepta nedreptatea provocată din vina lui. În procesul acestei lupte Nehliudov devine fără să vrea judecătorul propriei sale clase, demascîndu-i silniciile. Prin sublinierea laturii autocritice, a autoanalizei și experimentului moral pe care și-l impune eroul principal, autorii filmului au întărit intruciva trăsăturile lui Nehliudov. Nu atât dezorientarea și căința îi vor explica comportarea ulterioară, ci alegerea unui nou drum în viață. Datorită acestei viziuni regizorale, Nehliudov trebuie să aibă în film o înfățișare mai „bărbătească” decît în paginile romanului. Așa se explică alegerea ca interpret pentru acest rol a lui Evgheni Matveev, actor la Teatrul Mic din Moscova, cunoscut spectatorilor noștri din „Pămînt destelenit” (unde l joacă pe vizionarul Nagulnov). Deși încă foarte tînără, inter-

Moment din filmul „Să prețuim iubirea”

„MOSFILM” în perspectiva anului 1961

De data aceasta nu-i vom informa pe cititorii noștri despre activitatea și planurile vedetelor preferate, ci despre proiectele unor cunoscuți regizori și scenariști sovietici ale căror creații vor fi realizate în cursul anului viitor în pavilionalele și pe platourile marilor studouri „Mosfilm”.

După o „specializare” de peste doi ani în lumea gîndirii și atmosferei dostoievskiene, valorificată în două remarcabile ecranizări ca „Idiotul” și „Noaptea alba”, regizorul Ivan Piriev se întoarce în binecunoscutul sat al „Cazacilor din Kuban.” Filmul său se va numi „De aceea există iubirea” și va înfățișa prefacerile petrecute în ultimii ani în viața colhozului din Kuban. (Autorul scenariului V. Loghinov).

Mihail Kalatozov continuă să colaboreze cu dramaturgul Viktor Rozov și în următorul său film, care poartă deocamdată un titlu pedagogic: „Școala vieții”. Pentru moment nu se știe decît că eroii filmului sînt niște tineri moscoviți. O temă de strictă actualitate va aborda și filmul regizorului Serghei Iurkevici: „O brigadă de muncă comunistă”. Cu numele regizorului Iuli Raizman spectatorii romîni nu s-au mai în-

tîlnit de la impresionantul film „Comunistul”. Noua sa creație „Cum s-au putut întîmpla toate acestea” (titlul e provizoriu), are la bază scenariul dramaturgului I. Olsanski și abordează problemele eticii tinereții contemporane. Tînărul regizor Iuri Kiuliukin, autorul comediei „Strengarii” va realiza un film despre tinerii muncitori de la un combinat forestier intitulat „Fetele”.

Marele romancier și dramaturg Leonid Leonov se află și el în frontul pasiunilor artei cinematografice. Leonid Leonov a terminat recent interesantul scenariu „Evadarea domnului Mac Kinley”, un pamflet politic care demască încercările imperialiștilor de a împiedica populația unei țări occidentale să se alăture luptei active împotriva războiului atomic. Și regizorul Grigori Roșal abordează în noul său film „Judecata demenței”, la care s-a dat de curînd primul tur de manivelă, o problemă internațională. Este vorba despre marea primejdie pe care o reprezintă pentru liniștea și securitatea omenirii neofascismul, ale cărui glasuri se fac tot mai mult auzite în țările capitaliste.

Nu se poate vorbi despre proiectele cineaștilor „Mosfilmului” fără a se sublinia cîteva trăsături ce marchează noul în dezvoltarea viitoare a studiourilor moscovite. Este vorba în primul rînd despre creșterea capacității de producție a „Mosfilmului” și despre intrarea în funcțiune a două secții noi: secția de filme pentru copii și tineret și secția de filme pentru televiziune. După „Pinze purpurii” (scenariul e inspirat de nuvela lui A. Grin), secția pentru copii și tineret va ecraniza piesa de succes a dramaturgului A. Hmelek „Prietenul meu Kolka”, în regia lui A. Saltikov. În ce privește producțiile pentru televiziune se prevede realizarea a 8 filme, cu concursul unor regizori de prestigiu, încercîndu-se conturarea unui profil propriu.

Se cuvine semnalată de asemenea extinderea la „Mosfilm” a producției de filme cu peliculă de format lat. Se știe că în cursul acestui an noua peliculă a fost folosită cu titlu experimental la filmul Iuliei Solnșeva „Povestea anilor inflcărați”. (după Dovjenko). În cursul anului viitor, această peliculă va fi utilizată la turnarea altor două filme.

Reflector

Ultimul număr al revistei sovietice „Literatura și viața” publică un articol consacrat celei de a 60-a aniversări a nașterii cunoscutului regizor și scenarist Serghei Vasiliev. Articolul evocă neobosită activitate a lui Serghei și Gheorghii Vasiliev pe tărîmul cinematografiei și relevă trăsăturile specifice artei lor deschizătoare de drumuri. Sînt amintite, de asemenea, lucrările începute de cei doi cineaști și continuate după moartea lor de alți regizori sovietici. Astfel, „Dama de pică”, al cărei scenariu aparține celor doi Vasiliev este realizată acum la „Lenfilm” de către regizorul R. Tihomirov.

Zilele acestea a fost inaugurată la Leningrad noua Casă a cinematografului. Clădirea are două săli de vizionări, dintre care o sală cu o capacitate de 600 locuri, birouri pentru diferitele secții de creație, o sală de recepții. În incinta noii clădiri a fost amenajată și o sală de spectacole destinată studioului actorului de film din localitate.

Nehliudov (E. Matveev)

preta Katiușei Maslova - Tamara Semina nu se află nici ea la primul rol. Pînă acum a mai deținut roluri principale în filmele „Doi Fiodoni” și „La început a fost drumul”.

Alți interpreți ai „Invierii” sînt P. Masalski, N. Sergeev, N. Podgornii.

○ călătorie obișnuită cu călători neobișnuiți

Ideea unei comedii inedite, în care rolurile principale să fie interpretate de animale aparține tînărului scriitor leningrădean Viktor Konefki. În cursul unei discuții amicale cu regizorul Vladimir Fetin, care s-a afirmat de curînd prin ecranizarea nuvelei șolohoviene „Minzul”, „ideea” a devenit subiectul unui viitor scenariu în care personajele sînt tigri, lei, maimuțe. Dorînd să plaseze acțiunea într-un mediu mai puțin obișnuit (în filmele anterioare cu animale, decorul îl formau de obicei arena circului sau tîgău) Konefki a apelat la cunoștințele sale marinărești acumulate în anii trecuți, cînd a lucrat ca matroz pe o motonavă. Peripeziile filmului aveau deci să se petreacă în timpul unei călătorii cu vaporul. Indată ce scenariul a fost acceptat de către studiourile „Lenfilm” autorii au pornit în căutarea „interpreților”. De astă dată nu s-a

instituit obișnuitul concurs, care duce uneori la uimitoare revelații de talente. De data asta cuvîntul hotărîtor l-au avut de spus dresorii. Evident, în primul rînd a fost solicitat Circul Mare din Moscova. Celebra imblînzitoare de tigri Margarita Nazarova și colegul ei Konstantin Konstantinovski au sosit curînd la Leningrad cu cei zece tigri printre care se numără bineînțeles și răsflățul Puraș, care nu se află pentru prima oară în fața obiectivului cinematografic. A mai apărut în filmele „Imblînzirea de tigri”, „Vișătorii de tigri” ș.a. Același lucru se poate spune și despre leul Vaska, pe care spectatorii l-au mai întîlnit acum cîțiva ani în „Don Quijote”. Un alt erou al filmului este cimpanzeul Pirat, „descoperit” de cineasți în parcul zoologic din Kiev.

În afară de animale și dresori, în noua comedie există și un alt personaj

important: vaporul. Nava „Matrozul Jelezniak”, unde sînt turnate cele mai multe din secvențele filmului, a servit timp de douăzeci de ani la transporturi maritime, dar acum nu mai figurează în electivul flotei. „Matrozul Jelezniak” a fost transferat pentru două luni studiourilor „Lenfilm”. Puntea și cabinetele sale găzduiesc acum călători ciudați și nedisciplinați, care pricinuesc multe necazuri. Astfel, cimpanzeul Pirat instalat în cabina radiotelegrafistului strică toate butoanele, prizele și întrerupătoarele, tigrii se cajară pe catarg sau pun stăpînire pe puntea de comandă.

Neluînd în seamă tăblițele fixate peste tot, care avertizează: „Nu vă apropiați! Aici sînt animale sălbatice!”, zeci de fotoreporteri și reporteri cinematografici își fac neconștient apariția pe puntea „Matrozului Jelezniak” pentru a informa pe cititori și spectatori despre mersul filmării.

Constanța

În ultimul timp, Consiliul regional A.R.L.U.S.-Constanța a desfășurat o intensă activitate atât în oraș cit și în raioane multumită unui larg activ obștesc.

În orașul Constanța, Consiliul regional a inițiat o serie de conferințe ținute de tovarășii Vladimir Cazacencu, dr. Sorin Murai, ing. Dumitru Ștefan, ing. Dumitru Topală și alții. De asemenea, conferințieri din București au dezbătut în fața oamenilor muncii din Constanța diferite teme care au interesat în mod deosebit pe ascultători. Astfel, prof. univ. Aurel Pirvu a vorbit despre cuceririle științei sovietice în explorarea spațiului cosmic, scriitorul Octav Pancu-Iași a vorbit despre profilul moral al tineretului sovietic, conf. univ. Paraschiv Neagu a expus realizările dobândite de oamenii sovietici în cursul septenarului iar Maria Bistrițeanu, redactoare la E.S.P.L.A.-Cartea Rusă a ținut o conferință în care a arătat cum este oglindită contemporaneitatea în literatura sovietică.

O activitate bogată a fost desfășurată și în raioanele Tulcea, Cerna-Vodă, Negru-Vodă, Băneasa, Babadag, Medgidia și Hirșova — unde au făcut expuneri pe teme menite să înfățișeze actualitatea sovietică dr. Ion Petrescu, prof. Manea Marcovici, dr. Mircea Mitroi, Dumitru Călinescu, Marin Crețeanu, Vasile Mălina, Ion Burnaz, prof. Ion Petre, dr. Lia Mara Sălăgeanu, Niculina Pache, muncitoare la întreprinderea metalurgică din Medgidia ș.a.

În același timp, în activitatea Consiliului regional A.R.L.U.S.-Constanța, se constată și unele lipsuri. Astfel, controlul și îndrumarea consiliilor raionale nu sînt exercitate decît sporadic. Și e firesc ca această deficiență să se răs-

frîngă pînă la comșii. Dacă toți membrii Consiliului regional A.R.L.U.S.-Constanța ar desfășura mai sistematic munca de îndrumare și control prin prezența lor cit mai regulată pe teren, rezultatele ar fi, fără doar și poate, și mai bune.

V. DASCĂLU

București

Un concurs interesant

Printre acțiunile organizate în ultimul timp de Consiliul orașenesc A. R. L. U. S.-București și Editura E.S.P.L.A.-Cartea Rusă se numără și concursul „Cine știe cîștigă”, pe tema „Cartea sovietică pentru tineret”.

Concursul s-a desfășurat în trei etape: pe școli, raională și orașenească. La etapa orașenească, care a avut loc la Casa prieteniei romino-sovietice, au participat 18 concurenți, cîștigătorii etapelor raionale.

...Difuzorul anunță începerea concursului, juriul se urcă pe scenă și, împreună cu concurenții, asistența parcurge mai întii paginile „Copilăriei” lui Gorki, minunatul document autobiografic. O adîncă emoție stîrnesc frîmintările lui Pavel Korceaghin, cunoscutul erou al lui Ostrovski. Apoi, asistența face cunoștință cu eroii lui Arkadi Gaidar, aprobă viața luminoasă, spiritul de jertfă de care dă dovadă pionierul din „Strada mezinului” de Lev Kassil, trăiește din plin, alături de aviatorul Alexei Meresiev clipele grele prin care acesta a trecut și pe care le-a biruit ca un adevărat om sovietic, admiră talentul pedagogic al lui Makarenko, care și-a închinat viața nobilei cauze a educării omului nou, sovietic... Examinatorul, tovarășul Popa Constantin, directorul școlii tehnice de comerț „N. Krețulescu”, împletește întrebările cu apos-

trofe hazlii. Fiecare răspuns este însoțit de ropote de aplauze.

Elevii se întrec să răspundă care mai de care mai bine. În sfîrșit, urmează întrebările de baraj. Învîgător iese S. Brüll, elev în clasa VIII a, fericitul cîștigător al concursului, al cărui principal premiu este o călătorie în U.R.S.S.

Celelalte premii au fost atribuite elevilor Popescu Dan de la Școala Medie nr. 25 raionul Gh. Gheorghiu-Dej, Toma Mihaela de la Școala Medie nr. 12 raionul 1 Mai, Pop Rodica de la Școala Medie nr. 3 raionul Grivița Roșie, Mirică Tudor de la Școala Medie nr. 36 raionul Lenin și Iliescu Gheorghe de la Școala Medie nr. 6 Grivița Roșie.

Pe lângă rezultatele lui instructiv-educative, concursul „Cine știe cîștigă” organizat de Consiliul orașenesc A.R.L.U.S. și E.S.P.L.A.-Cartea Rusă a contribuit la o mai bună cunoaștere între elevii școlilor din Capitală, la stimularea interesului lor pentru cultura sovietică.

VIRGINIA SIRETEANU
membră în biroul Consiliului raional A.R.L.U.S.-
Tudor Vladimirescu

La Olimpiada de la Roma, gimnasta Larisa Latinina s-a urcat de 5 ori pe podium-ul învingătorilor. Nu e de mirare că de atunci primește mii de scrisori din toate colțurile lumii.

IN CURIND
pe ecranele Capitalei
noul film românesc
DARCLÉE
O producție a studioului cinematografic
„București”

Intîlnire cu 4 campioni mondiali de șah

O jumătate de punct... Atît i-a lipsit tînrului șahist romîn, ing. D. Drimer, ca să realizeze norma de maestru internațional în cadrul întrecerilor Olimpiadei de la Leipzig, recent încheiate. Și dacă în penultima rundă în fața sa n-ar fi stat marele șahist sovietic Mihail Botvinnik, poate că jucătorul nostru ar fi avut cutezanța să joace la cîștig o poziție în care deținea un avantaj minim, dar nu de neglijat.

Din orașul Olimpiadei, maestrul romîn s-a întors nu numai cu un frumos bagaj de puncte, dar și cu prețioase impresii și amintiri. Socotim că este interesant să fie împărtășite cititorilor.

— Am jucat cu un campion mondial, am văzut la tablă pe alți trei, inclusiv pe actualul deținător al titlului suprem, Mihail Tal — ne spune D. Drimer. Patru campioni mondiali dintre care trei au figurat în echipa Uniunii Sovietice: Tal, Botvinnik, Smislov. O explicație a extraordinarului potențial pe care l-a demonstrat echipa U.R.S.S.

— Cu asemenea formație nu este de mirare că șahul sovietic a reputat o victorie strălucită — intervenim noi. Nu găsiți util să ne furnizați cîteva date statistice asupra acestei a XIV-a Olimpiade?

— Fără îndoială. A fost ediția cea mai grandioasă din istoria de peste 30 de ani a competiției. 40 de țări, 301 participanți, 26 mari maestri și 37 maestri internaționali, 1.600 partide susținute și peste 8.000 ore de joc, iată tot atîtea recorduri pe răbojul Olimpiadelor șahiste. Adunînd timpul scurs pe cadranele ceasurilor de control, în febrilă activitate, ajungem la totalul impresionant de... doi ani încheiați. Rezultatele se cunosc. Echipa U.R.S.S., cîștigînd pentru a cincea oară consecutiv întrecerea, stabilește o performanță cu totul ieșită din comun. Ea lasă în urmă formația S.U.A. nu numai pe tabelul finalei, ci și în palmaresul general al competiției, unde americanii figurau de patru ori învingători, în edițiile dinainte de război.

— Spuneți la început despre șansa ce ați avut-o de a face cunoștință cu patru campioni ai lumii. Vă refereați probabil nu numai la cei trei mari maestri sovietici, ci și la olandezul Max Euwe. Ce impresie v-a făcut singurul șahist care a reușit să-l învingă în meci pe Alehin?

— Desigur, cu Euwe trebuie începută orice trecere în revistă a campionilor mondiali în viață, ne arată interlocutorul nostru. La 59 de ani, profesorul de matematică Max Euwe impresionează prin distincția și eleganța sa impecabilă. Înalt, puțin încăruntit, extrem de amabil, fostul campion al lumii între anii 1935—1937 este o personalitate în toată puterea cuvîntului. Vorbește curent șase limbi, printre care și rusa, cu un foarte corect accent. „Fără limba rusă, un șahist nu poate avea acces la comorile teoretice ale publicațiilor sovietice de specialitate” — spune marele șahist olandez.

Pentru a păstra ordinea cronologică, discuția noastră despre șahiștii care au deținut titlul suprem trece la Mihail Botvinnik, cel care a succedat lui Alehin în 1948.

— V-ați așteptat să obțineți remiza cu Botvinnik?

— Nici un șahist nu se așează la masa de joc cu intenția să... piardă, spune în glumă Drimer. Eram însă copleșit de emoție. Mai ales cînd am văzut că adversarul meu intră într-o binecunoscută variantă de deschidere în care imi răminea un pion avantaj, mi-a fost teamă că este o cursă... Apoi, însă, am găsit mutările cele mai bune, obținînd cel puțin egalitate.

— Cum vi s-a părut, Botvinnik este tot atît de asiduu în studierea teoriei?

— O precizare. Botvinnik de fapt nu studiază teoria șahistă, el o... face. O studiem noi... Evidentă este, însă, o schimbare de stil care se observă în jocul fostului campion. El arată acum preferință pentru tratarea combinativă a situațiilor ivite pe tablă, înjghebcă atacuri interesante în poziții aparent simple! Are mai multă vigoare și tine-

rețe în joc acum, decît cu trei-patru ani în urmă. Explicația este simplă: Botvinnik se pregătește pentru meciul revanșă cu Tal, caută să-și apropie armele cu care a fost învins!

Și acum, firește, Tal!...

— V-o spun deschis. În aprecierea pe care o voi face actualului campion, nu pot să fiu absolut obiectiv... Din mai multe motive. În primul rînd, pentru că Tal este cel mai tînr campion mondial de șah pe care l-a cunoscut istoria. Apoi, sîntem vechi prieteni. Ne-am cunoscut în 1956, la Uppsala, la campionatele mondiale universitare, unde își făcea debutul internațional, și ne-am revăzut mai mulți ani la rînd, cu prilejul edițiilor următoare. În sfîrșit, jocul lui are un efect de-a dreptul fascinant, ceea ce — de altfel — i-a făcut pe americani să lanseze zvonul cum că Tal... hipnotizează pe adversar. Realitatea este că Mihail Tal face parte din categoria jucătorilor cu adevărat fenomenali. Dacă am încerca să-i măsurăm impulsurile cerebrale în timpul unei partide, cred că frecvența lor ar întrece posibilitățile de recepție ale oricărui aparat. Se pune de multe ori întrebarea: cite mutări înainte calculează un șahist? La Tal răspunsul este simplu — și nicidecum de domeniul anecdotei — el vede totdeauna cu o mutare mai mult decît adversarul său. Caracteristic la campionul lumii este nu atît calcularea execuției mecanice a mutărilor pe tablă, cit descoperirea ideilor care apar cu fiecare poziție nouă.

Fără îndoială, este o adevărată satisfacție de a avea campion al lumii un șahist cu asemenea concepții de larg suflu. Dar... partea sportivă?

— Va rămîne Tal campion și după meciul revanșă cu Botvinnik?

— Da!

Viitorul ne va arăta dacă pronosticul categoric al șahistului romîn se va confirma.

V. Cristescu

Poșta redacției

EMIL BARNA — com. Hida, regiunea Cluj: 1) Scrieți lui Mihail Șolohov pe adresa: stația Veșenskaia, Rostovskaia oblast, R.S.F.S.R. 2) Interpretul lui Serioja este Boreca Barhatov, în vîrstă de șase ani, fiul unui inginer din Moscova.

URECHE VIORICA — Craiova: 1) Au jucat actorii bulgari Kornelia Bojanova și Gheorghe Naumov. 2) Nu cunoaștem adresa. Credem însă că e suficient să indicați numele actorului și localitatea.

GABRIELLA GAVRILESCU — Toplița: 1) În rolul lui Anzor a jucat Alexandru Șvorin. Ii puteți scrie la studiourile „Mosfilm” din Moscova. 2) Lui Leonid Haritonov scrieți-i la studioul din Sverdlovsk (Sverdlovskaia kinostudia), unde se află acum. 3) Adresa lui Gabriel Moiceanu: Clubul sportiv „Dinamo”. Parcul „Dinamo”, șoseaua Ștefan cel Mare, București.

PETRE NICOLAE IONESCU — Sibiu: Lui Fedor Seleanin scrieți-i la Comitetul orașenesc al Comsolomului, orașul Nijne Turinsk regiunea Sverdlovsk. Ar fi de dorit să-i scrieți în limba rusă.

NATAȘA DELEANU — Făgăraș: 1) Ilinca Tomoroveanu e studentă în anul I la Institutul de artă teatrală și cinematografică „I. L. Caragiale” din București (B-dul Schitu Măgureanu nr. 1) 2) Nu sîntem în posesia adresei exacte a campioanei olimpice Larisa Latinina. Locuiește la Kiev. Credem că această indicație e suficientă mai ales că, după cum vedeți din fotografia de mai sus, Larisa primește multe scrisori.

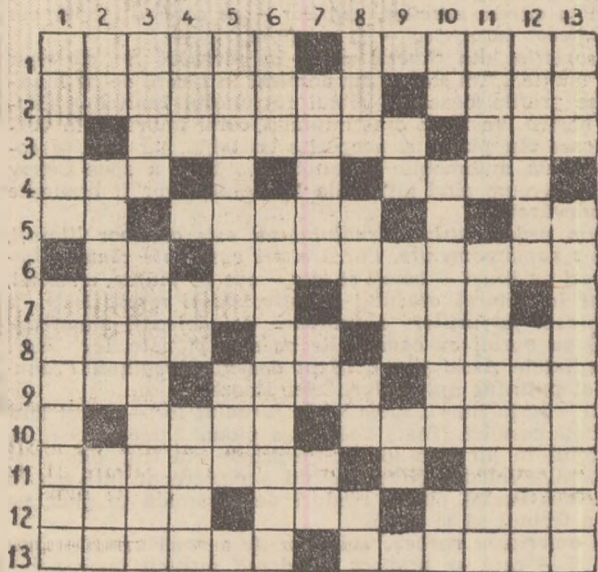
VESELIE

ORIZONTAL: 1) „..... veselă”, operetă de Lehar — Spune glume și provoacă haz. 2) Autorul versurilor: „Căci acelorași mijloace / Se supun câte există / Și de mii de ani încoace / Lumea-i veselă sau tristă” — Veselie și bucurie în două versuri 3) Veselă — Personaj de folclor care... ride ca prostul! 4) Exclamație — N-are haz! are... macaz! 5) Veselă la sfârșit! — Vorbă de haz, care provoacă ris și veselie — Inveselit la început! 6)

Zece! — Explozie... de veselie 7) Vesel, pozaș — Unitate de forță 8) A surprinde — În ris! — Fetele din concursul „Drumeții veseli” 9) Intr-un basm de Creangă i-a venit capra de hac, „veselindu-se” cu tot neamul ei — Veselie, haz — Localitate în Franța (dep. Eure) 10) Dacă acestei femei i s-ar pune un „H” înainte, ar fi... „Văduva veselă” — Construit 11) Umblă după... ris! — Ornamente 12) Grec — Haz... în pădure! — Grup de zburătoare

toare 13) O glumă a cărei poantă e spusă la început — „.....vesele”, volum de G. Topirceanu.

VERTICAL: 1) Voios, care înveselește — Cunoscut erou al lui Swift, care a călătorit în țara piticilor 2) Amuzant la început! — Spiritual, vesel — Refren vesel în cîntecele populare 3) Interpretează și roluri vesele — Chibzuit 4) Fără pereche! — Glumi la sfârșit! Eroină a lui... Zola! 5) Stare de bună dispoziție, vioaie — E „gras” și se unge ușor 6) Pozașă la sfârșit! — Schiță veselă de I. L. Caragiale (2 cuv.) 7) Fabrică de veselie... la vie! — O vorbă în urma căreia Griivei nu glumește cu adversarii lui — Ris nesfârșit! 8) Progenitură păsărească sau patrupedă — Păcălit! (fig.) — Rece! — Stibiu 9) Dumneaei — Se incurcă ușor! — O treime veselă! 10) Zer! — Precadat de articolul „al” se întrebunțează în propoziții interogative, pentru a se preciza locul pe care îl ocupă cineva — Peleş! (reb.) 11) Nume feminin — Istoriează hazlie 12) Antonimul omului vesel — Personaj care a dat titlul unei operete vesele de Johann Strauss 13) Autorul volumului de povestiri în versuri „Grădinița veseliei” — „.....vesele din Windsor”, comedie de W. Shakespeare.

Dezlegarea
jocurilor
publicate în luna
octombrie 1960

Nr. 41.

CU CE INCEPEM ?

ORIZONTAL: 1) Caracul — Cric. 2) Caroserie — U. 3) Cărăbuș — Cioc. 4) At — Cer — Cască. 5) Raci — Inel — A. 6) Ari — C — Brec — C. 7) Cerdac — Carte. 8) T — Capac — Leal. 9) Eca — Amoraș — I. 10) Ro — Creță — Cub. 11) Cărare — Cuza. 12) Casată — Cutat.

Nr. 42.

AUTUMNALA

ORIZONTAL: 1) Benteiu — Zincă. 2) Odo-bești — Aman. 3) Ter — N — Must — Ma. 4) Econom — Boabă. 5) Z — Siliți — Cort. 6) M — Cocori — Lia. 7) Hațeg — Menit — M. 8) Aga — Ian — Araci. 9) Mi — Gerar — Eroi. 10) Bute — Ațit — Eco. 11) Unu — Imi — Lac — A. 12) R — Copaci — Ceas. 13) Grigorescu — Na.

Predători,
vînători!

Unitățile D. C. A. colectează orice cantități de piei provenite din sacrificările animalelor precum și din vînat, la prețuri avantajoase. Predați pieile rezultate unităților D. C. A.

Întreprinderea rațională de industrie locală

„FILIMON SÎRBU”

FOCȘANI

Bd. I. V. Stalin 21. Telefon 705

Livrează fără repartiție:

- Butoaie stejar, capacitate 500—1000 litri
- Bolovani de riu conform stas
- Balast pentru drumuri
- Coșuri de nuiele tip „Aprozar”

FABRICA DE CONFECTII

L.G. FRIM - CRAIOM

Îmbrăcăminte produce
pentru
băieți și fete

UNIFORME SCOLARE
costume

PALTOANE SI PARDESIE
INTR-UN SORTIMENT BOGAT DE

modele, desene si culori

Veac nou

pag. 11

Întreprinderea de industrie locală

„23 AUGUST”

Gura Humorului, str. I. V. Stalin, 51
Regiunea Suceava

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ:

- salopete doc — toate dimensiunile
- costume vătuite complete
- haine vătuite pentru bărbați și copii
- pantofi „tenis” orice mărime
- ghete cu fețe din postav, cu talpă de cauciuc
- cizme de cauciuc, pentru protecție
- curele trapezoidale pînă la dimensiunea de 2.360 m.

Toate produsele sînt de bună calitate

Livrăm pe bază de comenzi ferme

**S.U.A.
DUPĂ
VOT**

Vintul pătrunzător de toamnă a'ungă peste virfurile ascuțite ale zgîrie-norilor din New York vă'atuci de nori cenușii, îngrămădește pe cheiuri mormane de frunze veștede, îngălbenite, răsucește în vârtejuri hirtile de pe străzi. Ploaia spală de pe ziduri afișele electorale și portretele candidaților de ieri sau șterge de pe chipul surizător al lui Nixon mustățile desenate de cite un școlar ștregar. Muncitori adăpostiți sub pelerine de ploaie adună de pe acoperișuri panourile pe care scrie cu litere de o șchioapă: „Votați pentru invincibila echipă Nixon=Lodge“.

John Smith dorește schimbări

Zgomotoasa campanie electorală s-a sfârșit, fanfarele și tobele au amuțit. Dar America se află încă sub impresia evenimentelor de la 8 noiembrie. În ziua aceea, cea mai mare parte a locuitorilor Americii a spus „nu!“ politiciii lui Eisenhower și Nixon. În ziua aceea, votând împotriva „invincibilei echipe“ a partidului republican, milioane de americani au spus: „Destul! Vrem schimbări!“

Cu două săptămîni înainte de alegeri, strategii partidului republican au pornit bătălia generală pentru Casa Albă. Un tren special al lui Nixon a străbătut zi și noapte țara, trecînd dintr-un stat în altul. În afară de candidat și soția lui, mai bine de o sută de „consilieri“ desfășurau în vagoanele trenului o activitate febrilă, scriind discursurile electorale ale lui Nixon.

Nixon a parcurs astfel 64.000 de mile, vizitînd toate cele 50 de state ale Americii. A ținut 180 de discursuri și numai în ziua de 5 noiembrie a luat cuvîntul la 15 mitinguri. Ceea ce l-a făcut să răgușească și să slăbească, încît atunci cînd trebuia să dea mina întindea stînga, dat fiind că dreapta i se umflase și-l durea. Din pricina oboselii și a nopților nedormite, începuse să îndruga vrute și nevrute, așa că la un miting, încercînd numele, spre consternarea consilierilor săi și în hohotele de ris ale asistențel, l-a făcut pe partenerul său Lodge... mincinos.

Ziaristii care-l însoțeau în călătoria prin țară afirmau că liderul republican era mereu stăpînit de un simțămînt de teamă. Mirtoaga propagandei antisovietice și a „războiului rece“, pe care călărea, se poticnea tot mai des.

Republicanii afișaseră pretutîndeni o fotografie maritacăie. Alegătorul de rînd se întreba neliniștit pe care dintre cei doi candidați să-i preferere și dacă în general vreunul din ei merită încredere. Multe ziare au recunoscut că în ziua alegerilor, lui John Smith — americanul mijlociu — i-ar fi fost mult mai ușor să spună „nu“ decît „da“. „Wall Street Journal“ a publicat un desen care înfățișa două femei discutînd în fața intrării unei secții de vot. „Impotriva cui ai de gînd să votezi?“ — întreba una din ele. Iar ziarul „Christian Science Monitor“ scria la 5 noiembrie: „De fapt, anul acesta un număr mult mai mare de alegători va vota împotriva și nu pentru unul din candidați“.

Cea mai mare parte dintre alegători au votat împotriva partidului lui Eisenhower—Nixon.

Poporul n-a vrut să acorde încredere acestor oameni, în primul rînd pentru că s-a convins din experiența celor opt ani din urmă de primejdia pe care o prezintă politica lor pentru cauza păcii în lume, de refuzul lor de a satisface necesitățile vitale ale oamenilor muncii.

Nixon și Lodge n-au ținut seama de starea de spirit a alegătorilor. În tot cursul cam-

paniei electorale ei au susținut cuvîntul de ordine de care americanii le e acum lehamite: „Situția e cum nu se poate mai bună, așa încît să lăsăm totul neschimbat“.

Căci John Smith avea altă părere despre starea de lucruri din America. El dorea, cerea schimbări în politica externă și internă a S.U.A. Și de aceea, a întors spatele partidului republican. Nu încapă îndoială că victoria democraților ar fi putut fi mai spectaculoasă, dacă ei ar fi prezentat un program realmente pașnic, care să corespundă intereselor și aspirațiilor poporului american. Critica făcută activității guvernului Eisenhower—Nixon a avut un caracter unilateral și inconsecvent; această critică n-a putut să dea un răspuns limpede la întrebarea: ce-i de făcut, darmit să scoată politica americană din impas. Majoritatea americanilor a

ostentativ simpatile.

În ajunul alegerilor, americanii glumeau plini de amărăciune. „Franklin Roosevelt a dovedit că ar fi putut fi președinte toată viața; Truman a demonstrat că oricine poate fi președinte, iar Eisenhower a arătat că Statele Unite pot să se descurce și fără președinte“.

La multe mitinguri electorale, Nixon a fost întîmpinat cu cuvîntul de ordine: „Să lăsăm Casa Albă încă patru ani fără

Cei care l-au respins pe Nixon...

președinte“. Această ironie amară are o profundă semnificație. Alegătorul de rînd se întreba neliniștit pe care dintre cei doi candidați să-i preferere și dacă în general vreunul din ei merită încredere.

Multe ziare au recunoscut că în ziua alegerilor, lui John Smith — americanul mijlociu — i-ar fi fost mult mai ușor să spună „nu“ decît „da“. „Wall Street Journal“ a publicat un desen care înfățișa două femei discutînd în fața intrării unei secții de vot. „Impotriva cui ai de gînd să votezi?“ — întreba una din ele. Iar ziarul „Christian Science Monitor“ scria la 5 noiembrie: „De fapt, anul acesta un număr mult mai mare de alegători va vota împotriva și nu pentru unul din candidați“.

Cea mai mare parte dintre alegători au votat împotriva partidului lui Eisenhower—Nixon.

Poporul n-a vrut să acorde încredere acestor oameni, în primul rînd pentru că s-a convins din experiența celor opt ani din urmă de primejdia pe care o prezintă politica lor pentru cauza păcii în lume, de refuzul lor de a satisface necesitățile vitale ale oamenilor muncii.

Nixon și Lodge n-au ținut seama de starea de spirit a alegătorilor. În tot cursul cam-

paniei electorale ei au susținut cuvîntul de ordine de care americanii le e acum lehamite: „Situția e cum nu se poate mai bună, așa încît să lăsăm totul neschimbat“.

Căci John Smith avea altă părere despre starea de lucruri din America. El dorea, cerea schimbări în politica externă și internă a S.U.A. Și de aceea, a întors spatele partidului republican. Nu încapă îndoială că victoria democraților ar fi putut fi mai spectaculoasă, dacă ei ar fi prezentat un program realmente pașnic, care să corespundă intereselor și aspirațiilor poporului american. Critica făcută activității guvernului Eisenhower—Nixon a avut un caracter unilateral și inconsecvent; această critică n-a putut să dea un răspuns limpede la întrebarea: ce-i de făcut, darmit să scoată politica americană din impas. Majoritatea americanilor a

ostentativ simpatile.

În ajunul alegerilor, americanii glumeau plini de amărăciune. „Franklin Roosevelt a dovedit că ar fi putut fi președinte toată viața; Truman a demonstrat că oricine poate fi președinte, iar Eisenhower a arătat că Statele Unite pot să se descurce și fără președinte“.

**E. Itoșko
B. Strelnikov**

FARFURIILE ȘI MISTRILII

Fapte complet diferite, dar parcă există o legătură. La Wiesbaden (R.F.G.) s-a deschis Congresul internațional al farfuriilor zburătoare. 1000 de delegați — care susțin că ar fi văzut farfuria zburătoare — din 11 țări.

Ziarul „Komsomolskaia pravda“ a publicat jurnalul unor foști elevi, absolvenți ai școlii medii din Abakan, în prezent zidari pe marele șantier al hidrocentralei de la Krasnoarsk. Ziarul, care se adresează milioane de tineri ai țării sovietice, găsește că micile întîmplări din viața brigăzii merită să fie comunicate națiunii întregi.

În Statele Unite circulă, trimise prin poștă, manifestele partidului nazist american, care își asumă „sarcina de a lupta pentru idealurile pe care cel dintîi le-a formulat și le-a susținut germanul Hitler... Nu ascundem că intenționăm să trimitem în camerele de gazare sute de mii de...“ — după care urmează amenințări la adresa evreilor, negrilor — pe care hitleristii vor să-i „expedieze“ în Africa — și a altora.

Tinerii sovietici din Siberia scriu în jurnalul lor că s-au cățărât pe munte. „Am stat și am admirat în tăcere de pe muntele care se profila deasupra riului furtunosul Ienisei și Divnogorskul nostru. Va fi un oraș minunat, totul îmbrăcat în verdeață, cu case din piatră și acoperite cu tablă, iar printre copaci vor circula automobile și autobuze... Bine a spus Cehov că va veni o vreme cînd țărnicurile Ieniseiului vor fi luminate de viața adevărată“.

După cum vedeți, stilul jurnalului nu este al unor literați, faptele nu-s nemaipomenite. Parcă simți cum bate vîntul siberian și-i vezi pe tineri — băieți și fete — sus pe munte, zîmbînd, gîndindu-se la viitorul orașului adoptiv, zidari romantici.

La Congresul farfuriilor zburătoare doi delegați americani afirmă că au vorbit cu oameni de pe alte planete, iar Karl Veit, președintele Asociației, a văzut deasupra regiunii Frankfurt un mai puțin de opt farfurii zburătoare.

„Simbătă — scriu tinerii sovietici în jurnalul lor — a fost lansată o rachetă cosmică. Toată noaptea a plouat... dar nouă ni se părea că totul în jur strălucește. Pe schele era frig, dar zîmbeam cu toții... Volodea Kormanovski s-a antrenat într-abit în muncă, încît a așezat cîteva rînduri de cărămidă în plus, pe care apoi a trebuit să le ia jos“.

Militarii americani vorbesc stăruitor de o nouă armă — „psihochimică“! — care ar provoca pierderea rațiunii unor populații întregi. Nu se știe dacă nu cumva n-au scăpat ceva doze mici și pe la Ministerul lor de război...

Anul trecut, americanca Araiza Carmen, 28 de ani, din Kansas-Topeka, mamă a patru copii, gospodină, a cîștigat recordul mondial vorbind fără întrerupere 93 de ore, 36 de minute și 9 secunde, de marți pînă vineri, nefăcînd vreo pauză mai mare de 15 secunde și hrînindu-se din mers cu lapte, ouă, jumări. Despre ce-a vorbit? Despre tot ce-i trecea prin minte.

În dorința de a nu face degeaba umbră pămîntului, tinerii din brigada pomenită folosesc fiecare clipă pentru muncă, plimbări, poezie, vor să știe pentru ce trăiesc. Oricine știe cît de greu și de neplăcut și de fără rost trece timpul pe un șantier cînd plouă și trebuie să te adăpostești așteptînd îmblînzirea vremii, va aprecia următoarea frază din jurnalul tinerilor:

„Cînd a început să plouă puternic, ne-am apucat să învățăm descifrarea schișelor“. E aci mai mult decît o idee bună pentru folosirea timpului: e o concepție despre viață. 120.000 de specialiști sovietici au plecat la țară să întărească colhozurile rămase în urmă; 350.000 de tineri au plecat în stepele Kazahstanului la desțelenire; peste 400.000 de tineri muncitori pleacă spre regiunile aspre ale țării; peste un milion de comsomoliști pleacă să lucreze la creșterea animalelor, iar N. S. Hrușciiov îi trimite o telegramă de felicitări lui Mihail Andreevici Lukașkin: fostul maior în armata sovietică s-a făcut de bună voie îngrijitor de porci.

Eda Goering, fiica tilharului și criminalului Goering, a dat în judecată muzeul orașului Köln. Călăul Goering a obținut, prin metodele barbare care-l caracterizau, ca muzeul să-i dea „cadou“ cel mai scump tablou al său, un bun neprețuit al întregului oraș și popor german. Așa cum era și normal, după spinzurarea criminalului, printre celelalte obiecte jefuite, tabloul a fost restituit poporului, muzeului din Köln. Dar justiția R.F.G. a hotărît ca tabloul să fie „restituit“ Eddei! Ce vreți, tinăra Goering n-are de ce să se jeneze...

În jurnalul tinerilor sovietici, alături de înscrierea unor recorduri în muncă, se găsesc mărunțisuri cu tilc:

„Aveam 9 bilete la circ. Ne pregăteam să plecăm cu mașina la Krasnoarsk, cînd la Nina Erenina, secretara noastră, au venit muncitorii din brigada vecină și i-au cerut bilete. „Pentru brigada voastră, au spus ei, s-au dat 9 bilete, iar nouă nici unul...“ Dar fetele noastre, în special Vera, doreau așa de mult să meargă la circ, încît le-am dat vecinilor numai 4 bilete. Băieții noștri au cedat biletele lor, deși voiau să vadă lupte clasice“.

Auziți? Le-au dat numai 4 bilete din 9, iar restul le-au cedat fetelor. Dar jurnalul cuprinde și o greșeală, o greșeală care ilustrează și ea o întregă concepție de viață:

„Azi, motoarele spărgătorului de gheață „Lenin“ au intrat în funcțiune, iar noi în această zi n-am făcut nimic folositor. Ne-am sculat tîrziu, nu ne-am dus la cantină să luăm micul dejun. Băieții au învîțat să cînte la baian, iar fetele au făcut fiecare cite ceva“.

Greșiți, băieți, greșiți, fetelor! Chiar în zilele cînd voi „nu faceți nimic folositor“, chiar atunci folosul e mare: trăiți, respirați, creșteți odată cu marea voastră țară!

Un american a inventat o nouă știință: sautologia, sau, dacă vreți, „saltologia“. El a publicat un album de fotografii înfățișînd personalități, vedete de cinema etc., sărînd peste un gard, o sfoară... Cîci figura lor în momentul săriturii, felul cum sar, relevă mai bine decît orice caracterul lor.

Amuzant, nu? Căci, să recunoaștem, la unele vedete nu ai chiar atît de multe de aflat despre caracterul lor; felul cum își țin picioarele în momentul săriturii poate fi mult mai interesant decît părerile lor despre farfuriile zburătoare.

Totuși, jurnalul pe care tinerii de la Krasnoarsk l-au scris pe hîrtie, și mai ales cel scris în piatră cu mistriile lor, parcă spune mult mai mult despre caracterul omenesc, despre idealuri, despre suflet, despre epoca măreață a comunismului. El n-a vorbit 93 de ore în șir despre ce le trecea prin minte — adică despre nimic. S-au suit pe munte și „am scris pe o stîncă: SLAVA P.C.U.S.“.

Sergiu Fărcășan